

Si₂ a₂chen₄ ne₄ dsa₂ HEBREOS

*Ma₂dsia₅ Diú₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ mít₂güíg₃, tē₂le₃
quian'₅₄Ja₁ñi'₅₄*

*¹ Lióng₂ ráun₂ ca₂juá'₂ Diú₄ jág₁ jmig₄ ma₂líg'₂
ca₂tsí'₃ dsa₂ can'₅₄ quián₂ jniog₄, tsá₃ ca₂ne₅₄ jág₁
ca₂'é₂ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂chein₃.*

*² La₁ jmig₄ jé₁ca₂tó'₂ rë₂né₃ ně₃, ma₂ca₂juá'₂
tság₅ jniog₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Ja₁ñi'₅₄ i₂ca₂jmo₃ ca₂le₃jé₃
a₂cha₂ mít₂güíg₃; ján₃ bá₄ o₄gú₃ 'éi₂ ma₂dsia₃ ca₂le₃jé₃.*

*³ 'Éi₂ bá₄ i₂lín₅ i₂jlán'₁ i₂tág₅ quió'₅ Diú₄; 'éi₂ bá₄
i₂lín₅ nió'₄ tē₃dsón'₂ i₂jáng'₅ léi₄ 'a₂ lia'₂ lín₅ Diú₄.
Ján₃ bá₄ lín₅ 'éi₂ i₂jmo₅ 'í₁ ca₂le₃jé₃ quian'₅₄ jág₁ bén₂
quió'₅. Cang₂ jme₁ca₂rín'₃ 'éi₂ dsáu₁ jniog₄, jaun₂
ca₂guá₂ guei'₅₄ i₂juíg₃ con₂ Diú₄ tē₂le₃ gu₂ ne₁ ne₄ta₁
quió'₅.*

Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ bá₄ i₂juin'₂ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ ángeles

*⁴ Ma₂ca₂lín₃ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ i₂juin'₂ gué₄ lia'₂ con'₂
gué₄ ángeles, ia₁ ma₂gue₃ quió'₅ jmei₂ a₂ma₂lín₅ ta₁
a₂dsen₅₄ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ ángeles.*

*⁵ Tsá₃ líg'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ ca₂tsí'₃ ángeles quiáin₅
'i₁jan₂ le₂la₂:*

Lín'₅ 'ne₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃;

*jmig₄ ně₃ ma₂lín₅ jniá₂ ñéi'₅.**

*On₃ gué₄ 'i₁jan₂ ángel tsá₃ ca₂'iin₃ jua'₅₄ a₂juá'₂ le₂la₂:
Lén₂ jniá₂ jmei₂ 'éi₂,*

* *1:5 Salmo 2:7.*

'éi₂ guë'₂ lén₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃.†
 6 La₁ ja₁siá'₂ ně₃, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂o₃jñiai₃ Ja₁ñi'₅₄
 i₂ne₅₄ mi₂güíg₃, jaun₂ juá':
 Jui₁jme₂juag'₂ ca₂le₃jín₃ ángeles quián₅ Diú₄.‡
 7 Jui₁lia'₂ tē₂le₃ quió'₅ ángeles guë'₂ juá':
 Jmo₅ Diú₄ a₂lín₅ ángeles co₂'nió'₄ dsí₂,
 jmo₂₃ a₂lín₅ i₂jme₂ti₃ ne₅₄
 co₂'nió'₄ le₁tsi'₅₄ si₂.§
 8 La₁ jui₁lia'₂ tē₂le₃ quió'₅ Ja₁ñi'₅₄ ně₃, juá':
 Jiog₅ ca₂le₃jé₃ jmi₄ ne₄ta₁ quián'₂ 'ne₂,
 Diú₄ quiáng₃.
 Quian'₅₄ jág₁ tí₁* qui₂dsí'₁ 'ne₂ 'éi'₃.
 9 A₂'niog'₂ 'ne₂ a₂tí₅, a₂'ñia'₅₄ 'ne₂ a₂'lig'₅₄;
 'Uig₅₄ jaun₂, Diú₄ ně₃, Diú₄ quiáng'₂,
 ma₂ca₂chein'₃ 'ne₂
 ne₄ jui₅ quió'₅ ca₂le₃jín₃ ríng'₂,
 ca₂jmo₃ Diú₄ a₂rë₂rín₅ 'au'₂ a₂jmo'₂ 'io'₂.†
 10 Ján₃ bá₄ juá':
 Lia'₂ ne₁, 'ne₂ Te₁gui'₅₄ quiáng₃,
 ca₂jmo'₅₄ 'uig₅₄ tag₄ mi₂güíg₃;
 guei'₅₄ i₂juíg₃ guë'₂ ně₃,
 ta₁ a₂ca₂lë₃ quian'₅₄ gog'₂ bá₄ jaun₂.
 11 A₂dsí₃ñí₂ ca₂le₃jé₃ a₂ně₅,
 la₁ 'ne₂ ně₃, con'₂ tan₅₄ bá₄ lín'₅ 'ne₂;
 rë₃ 'áu₂ a₂jaun₂ jui₁lia'₂ ni₁tsin'₅₄ dsa₂.
 12 A₂jóng'₅ a₂jaun₂ jui₁lia'₂ jé₁jón'₂ dsa₂ tsí₁'mi'₂.
 La₁ 'ne₂ ně₃, lia'₂ ma₂lín'₅ jaun₂ bá₄ 'ne₂.
 Tsá₃ o₁líg'₂ jmi₄ dsiá₃ a₂chan'₂ 'ne₂.‡

† 1:5 2 Samuel 7:14. ‡ 1:6 Deuteronomio 32:43. § 1:7 Salmo

104:4. * 1:8 lit. "Quian'₅₄ 'ma₂'i₅₄ dsau₅."

† 1:9 Salmo 45:6-7.

‡ 1:12 Salmo 102:25-27.

13 Tsá₃ líg'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ ca₂tsí'₃ 'i₁jan₂ ángel le₂la₂:
 Né₂ con₂ jniá₂ tē₂le₃ gu₃ ne₁,
 ca₂lia'₂ ca₂té₂ jmig₄
 a₂tón'₁ jniá₂ dsa₂ i₂'iog₅₄ o₄tag'₄. §

14 Ia₁ lín₅ ángeles jme₂dsí₂ i₂jme₂'o₅₄ i₂chen₄
 a₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ i₂ca₂tín₂ gue₃ a₂lió₂ Diú₄.

2

Tion₅₄ 'nió'₅ tón'₂ dsa₂juí₅

1 'Uíg₅₄ jaun₂ bá₄ tion₅₄ niog₅ tion'₂ jniog₄ juí₅
 'njo₅ lin₃ gué₄, jág₁ a₂ma₂néi₁ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃
 qui₂dsí₃cón₅ jniog₄ juí₅.

2 Ia₁ chi₂jua'₂ tion₅₄ jme₁jme₂ti₃ dsa₂ 'éi'₃ jaun₂
 a₂ca₂quiog₂ Diú₄ ma₂líg'₂ tē₂le₃ quian'₅₄ ángeles
 quiáin₅, jaun₂ chi₂jua'₂ qui₂ca₂gue₃ dsa₂ uíg₅ 'a₂
 con'₂ ca₂tín₂ jme₁ca₂'náu₂ dso₄,

3 ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ le₃lió₂ jniog₄ nē₁jua'₂ tsá₃ tion'₂
 jniog₄ juí₅ jág₁ a₂ñí₄ lë₃ quen₅ a₂lió₂ jaun₂? Ia₁ 'ñiog₅
 bá₄ Te₁gui'₅₄ 'éi₂ i₂ca₂juá'₂ le₂'uíg₅₄ jág₁ a₂lió₂ jaun₂.
 Jaun₂ gué₄ qui₂ca₂cuë₃ jág₁ dsau₅ tság₅ jnia'₅₄ dsa₂
 i₂ca₂nág₂.

4 Ján₃ bá₄ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ dsau₅ tē₂le₃ quian'₅₄
 léi₄ a₂dsí₃gó'₃ dsí₅ dsa₂ ca₂jmo₃ 'lióng₂ ráun₂, ján₃ bá₄
 tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñió₅ i₂ma₂qui₂ma₂cuíñ₃
 jniog₄ le₂jau₂ le₂jau₂ lia'₂ con'₂ lë₅ a₂'nio₃ 'éi₂.

Ca₂lin₃ Jesú₂ lia'₂ lín₅ riin'₅₄

5 On₃jua'₅₄ o₄gú₃ ángeles ca₂dsia₃ mi₂güíg₃ a₂já₅,
 a₂ë₂ jnia'₅₄.

6 La₁ia₁ cha₂ bá₄ caun₂ ja₁ma₂cuë₅ dsa₂ jág₁ dsau₅ le₂la₂;

¿I₂'ein₂ bá₄ dsa₂ mi₂güíg₃,
a₂ñí₄ lë₃ dsau'₂ 'au'₂ 'éi₂?

¿I₂'ein₂ bá₄ tsíjon₂ dsa₂ mi₂güíg₃,
a₂ñí₄ lë₃ tón'₂ 'ne₂ jui₅ 'éi₂?

7 Ca₂jmoi'₅₄ ca₂tiá₂ mei'₂ guë₄
con'₂ guë₄ ángeles quiáng'₂;
la₁ ma₂ca₂jme₃juíin'₂, ma₂ca₂jmo'₅₄ a₂líin₅ i₂dsen₅₄
guë₄,
[ca₂dsiain'₅₄ a₂nio₃ gu₂ a₂ca₂jmo'₅₄ 'ne₂ quian'₅₄
gog'₂,]*

8 ma₂dsia'₅₄ 'ne₂ ca₂le₃jé₃ o₄tag₁₂.†

Jaun₂ ně₃, jme₁ca₂dsia₃ Diú₄ ca₂le₃jé₃ o₄tag₄ dsa₂
mi₂güíg₃, tsá₃ ma₂'e₂ cha₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ niog₅ gu₂ 'éi₂.
La₁ia₁ rë₂ně₃ ně₃, tsá₃ ma₂léi₄ guë₄ a₂niog₅ gu₂ 'éi₂
le₃jé₃.

9 La₁ia₁ jin₄ bá₄ jniog₄ Jesús i₂ca₂lin₃ ca₂tiá₂ mei'₂
guë₄ con'₂ guë₄ ángeles, ca₂rë₃juíin'₂, ca₂liin₃ i₂dsen₅₄
guë₄ ně₃ ia₁ ca₂i₃ñíi₂ uig₅ ne₄ 'mú₃, ia₁jaun₂ le₃cuí₅
'mú₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃, ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄.

10 Quió'₅ Diú₄ bá₄ le₃jé₃; të₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂ ca₂lë₃
le₃jé₃. Jaun₂ 'nio₃ Diú₄ chóin'₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂
quiáin₅, a₂lén₂ 'éi₂ jláin'₁ co₂lë₅ quiain'₅₄. Uig₅₄ jaun₂,
dsi₂ten₅₄ bá₄ a₂ca₂jme₃'ñia₅ Diú₄ ca₂jme₃'ñiai₂₃ Jesu-
cristo të₂le₃ quian'₅₄ jmi₁uig₅ a₂ca₂i₃ñíi₂ jme₁ca₂niá₃
jui₅ a₂lión₂ 'éi₂.

* **2:7** Chog₅₄ si₂ a₂dse₃ guë₄ tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tio'₅₄ 'ñíó'₃ corchetes
[le₂la₂]. † **2:8** Salmo 8:4-6.

11 Ia₁ jui₁lia'₂ i₂jme₂jñiό₃ quian'₅₄ i₂rē₂jñiό₃ ně₃, jan₂ bá₄ Jmei₂ chan₂. 'Uíg₅₄ jaun₂, tsá₃ gui'₅₄ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ tē'₂ dsa₂ 'éi₂ riin'₅₄.

12 Le₂la₂ juá'₂ ne₄ si₂;
'In₄ jniá₂ 'ne₂ jin₄ ríng'₃, te₂jé₄ ja₁le₁ñi'₂ dsa₂
'e₅₄ jniá₂ son₅₄ a₂jme₁juag'₂ quiáng'₂.‡

13 Ján₃ bá₄ juá'₂:
Caun₂ bá₄ 'ag₁₂ dsí₃ ja₁con₂ 'éi₂.§

Con₂ siá'₂ táng₃ juá'₂;
ja₁lá₃ bá₄ chén'₅ jniá₂, ca₂lia'₂ ma₂quian'₅₄ chi'₂-guein₂
i₂ma₂cuín₃ Diú₄ jniá₂.*

14 Jui₁lia'₂ ca₂tín₂ chi'₂-guein₂ jan₂ chog₅₄-jmei₂ dsa₂ mi₂güíg₃ caun₂ jmi₂ 'ain₅₄, ján₃ bá₄ le₂në₅ ca₂tín₂ Jesús caun₂ jmi₂ 'ain₅₄ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃, ia₁jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ 'mú₃ quió'₅ lé₂ le₃lí'₂ ne₄ 'éi₂ i₂io₅ bí quió'₅ 'mú₃, co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ i₂së₃dsen₃.

15 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ ia₁jaun₂ lé₂ le₃qui₂le₃chen'₂ dsa₂ i₂né₂jag₄ bá₄ i₂qui₂rē₂'ñe'₅₄, ia₁ca₂le₃jé₃ jmig₄ a₂chain₂, gó'₅ 'mú₃ quió'₅.

16 Ia₁ dsón'₂ bá₄ on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂guain₃ jua'₅₄ a₂jme₃'oin₅₄ ángeles; ta₁ jaun₂ bá₄ ca₂guain₃ a₂jme₃'oin₅₄ tsí₁jon₂ Abraham.

17 'Uíg₅₄ jaun₂, tion₅₄ bá₄ ca₂liin₃ ca₂le₃jé₃ jui₁lia'₂ lín₅ dsa₂ mi₂güíg₃ riin'₅₄, ia₁jaun₂ dsióg₄ léin₂ jan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂ñéi₂ dsí₅, i₂rē₂ti'₅₄ ně₃, ia₁jaun₂ jnjá'₂ dsáu₁ dsa₂ tē₂le₃ quian'₅₄ a₂jéin'₂ ne₄ Diú₄.

‡ **2:12** Salmo 22:22. § **2:13** Isaías 8:17. * **2:13** Isaías 8:18.

18 Jaun₂ jui₁lia'₂ ca₂nág₃ uig₅ 'éi₂ jme₁ca₂caun₃ Diú₄ táu₂, ján₃ bá₄ le₂në₅ qui'₅₄ jmíg₄ jme₃'oin₅₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂cáun₂ dsa₂ táu₂.

3

Jesús bá₄ i₂dseñ₅₄ gué₄ con'₂ gué₄ Moisés

1 Le₂jaun₂ 'nia'₂ rín'₅₄ jniog₄ i₂ma₂rë₂tson₄ quián₅ Diú₄, 'nia'₂ i₂ca₂tín₂ tē₂ Diú₄ guei'₅₄ i₂juíg₃, dsiog'₂ 'au'₂ 'nia'₂ Cristo Jesú_s i₂chen₄ quián₅ Diú₄, ján₃ bá₄ i₂lín₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂ín₅ jniog₄.

2 'Niom₅ Jesú_s ma₂ca₂rë₃ti'₅₄ ja₁con₂ Diú₄ i₂ca₂'ag₃ a₂jmo₃ ta₁ në₅, jui₁lia'₂ ca₂jme₃ti₃ Moisés con'₂ ta₁ jme₁chéin'₄ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄.

3 La₁ia₁ ca₂tín₂ Jesú_s jme₃juag'₂ dsa₂ con'₂ gué₄ Moisés, jui₁lia'₂ quen₅ gué₄ dsa₂ i₂jmo₅ 'né₅ con'₂ gué₄ tsí₁'né₅ 'ñiom₅.

4 Jui₁lia'₂ caun₂ 'né₅, tion₅₄ bá₄ chan₂ i₂jmo₃; la₁ 'ñiom₅ bá₄ Diú₄ ca₂jmo₃ ca₂le₃jé₃'e₂ a₂cha₂.

5 Ca₂jme₃ti₃ Moisés ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄, con'₂ ta₁ a₂jme₁líin₄ ne₄ Diú₄, qui₂ca₂jáng'₃ jág₁ dsau₅ jui₁lia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ a₂jme₁juá'₂.

6 La₁ia₁ Cristo në₃, rë₂ti'₅₄ bá₄ a₂líin₅ Ja₁ñjí'₅₄ Diú₄ i₂chén'₅ ne₄ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄. Chi'₂-guein₂ 'éi₂ lág₅ jniog₄ guio₅₄ në₁jua'₂ chan'₂ jniog₄ tiá₂ a₂caun₂ 'ei₅ dsi₅ jniog₄, jmo₂ jniog₄ 'io'₂, ia₁ cha₂ a₂ín₂ dsi₅ jniog₄ tag₃; a₂jaun₂ bá₄ 'io'₂ jein₂ jniog₄.

7 'Uíg₅₄ jaun₂, lë₅ jui₁lia'₂ juá'₂ Jme₂dsí₂ Jñió₅ ne₄ si₂:

Jmíg₄ në₃ në₁jua'₂ nag'₂ 'nia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄,

8 Tsá₃ lë₁jme₂'uá'₂ 'nia'₂ 'au'₂
 jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ ca₂nau₂ 'nei₂
 ca₂cain₃ táu₂ Diú₄ 'uë₃ co₂'jniog₅ jaun₂.

9 Ja₁jaun₂ ca₂caun₃ táu₂ jniá₂
 dsa₂ can'₅₄ quián'₂ 'nia'₂ ma₂líg'₂,
 o₁jinja'₅₄ ma₂qui₂ma₂jág₃ ta₁ quió₃
 ma₂të₂láu₃ ñj₂.

10 'Uig₅₄ jaun₂ ca₂jén₂ dsí₃
 quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₁chan₂ jmi₄ jaun₂,
 jaun₂ ca₂juá'₃ jniá₂:
 "Con'₂ tan₅₄ bá₄ i₂nio₄ dsa₂ në₅
 qui₂dsí₂cón'₅ dsí₅,

tsá₃ 'nio₃ le₃cui₅ jui₅ quió₃."

11 'Uig₅₄ jaun₂ ca₂'ín₃ jniá₂ 'ñj₃
 jme₁ca₂'í₃ 'nei₂ dsí₃,
 a₂tsá₃ dsí₁len₃ 'éi₂
 juá'₅₄ a₂jinja₃ ja₁con₂ jniá₂.*

12 Rin'₅₄ jniog₄, jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂
 tsá₃ le₃'ua'₂ dsí₅, jua'₅₄ a₂'nio₃ náu₃ cau₅ ja₁con₂ Diú₄
 jén'₃ ia₁ tsá₃ 'éin₂ jág₁ quió'₅.

13 Të₂le₃ cuë'₅₄ 'nia'₂ bí₂ ríng'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂
 lia'₂ caun₂ jmi₄, tē₁lia'₂ jiog₅ "jmi₄ në₃" a₂ma₂juá'₂
 Si₂, ia₁jaun₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂ tsá₃ le₃'ua'₂ 'au'₂ tsá₃
 le₃gan'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ dso₄.

14 Ia₁ i₂ma₂quián₅ Cristo bá₄ jniog₄, në₁jua'₂
 ca₂tián₃ jniog₄ tē₂ jë₁ca₂tó'₂ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ jniog₄
 jág₁ quió'₅ lia'₂ con'₂ lë₅ jme₁ca₂rë₃ 'éin₂ le₂'uig₅₄.

15 Jui₁lia'₂ ma₂në₂juá'₂:
 Jmi₄ në₃, në₁jua'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂
 jág₁ quió'₅ Diú₄,

* **3:11** Salmo 95:7-11.

tsá₃ jme₁'ua'₂ 'nia'₂ 'au'₂,
 juí₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄
 ca₂nau₂ 'nei₂ ne₄ Diú.[†]
 16 ¿'Ein₂ 'éi₂ i₂ca₂nág₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ jaun₂ ca₂nau₂
 'nei₂ cang₂ jaun₂? Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂ca₂'uín'₂ Moisés
 'uë₃ Egipto, i₂'éi₂ bá₄.

17 ¿'Ein₂ quian'₅₄ ca₂rë₃'né₃ Diú₄ con'₂ të₂láu₃ nj₂?
 Quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄ bá₄, i₂ca₂dsan₃ 'uë₃
 co₂'jniog₅ jaun₂.

18 ¿Ja₁con₂ 'ein₂ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ a₂tsá₃
 dsi₁lein₃ jua'₅₄ jnia₃ quiong'₅₄? Ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃
 ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ bá₄.[‡]

19 Jaun₂ ne₄ jniog₄, le₂jaun₂ bá₄ ca₂i₃ñíi₂: tsá₃
 a₁jaun₂ ca₂i₃toin'₅₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ca₂rë₃'éin₂.

4

1 'Uig₅₄ jaun₂, të₁lia'₂ ron₅ guë₄ jág₁ a₂ma₂cuë₃
 Diú₄ a₂dsi₁no₃ jniog₄ ja₁dsi₁jnia₁ ja₁coin₂, 'nió'₅ jmó₁
 jniog₄ 'í₁ con'₂ tsá₃ njó₅ në₁jua'₂ 'ein₂ 'nia'₂ tsá₃
 ca₂tíng₂ ja₁jaun₂.

2 Ia₁ ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ma₂ca₂rë₃'é₂ jág₁ a₂lió₂
 ja₁con₂ jniog₄ juí₁lia'₂ ma₂ca₂rë₃'é₂ ja₁con₂ 'éi₂; la₁ia₁
 tsá₃ ta₁ ca₂jmo₃ co₂ñí₂ a₂ca₂nág₂ jág₁, 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃
 ca₂'an₂ dsí₅ jág₁ jaun₂ jua'₅₄ a₂ca₂rë₃'éin₂.

3 La₁ jniog₄ i₂ma₂ca₂rë₃'éin₂ në₃, dsi₁no₃ bá₄ jniog₄
 dsi₁jnia₁₂ ja₁jaun₂ juí₁lia'₂ a₂ma₂juá'₂ Diú₄:

'Uig₅₄ jaun₂ ca₂'í₃ jniá₂ 'njó₃,
 jme₁ca₂'í₃ 'nei₂ dsi₃,
 a₂tsá₃ dsi₁len₃ 'éi₂
 jua'₅₄ jnia₃ ja₁con₂ jniá₂.*

† 3:15 Salmo 95:7-8. ‡ 3:18 'Nio'₂ ja₁ton₅ Números 14:22-23.

* 4:3 Salmo 95:11; ján₃ bá₄ le₂në₅

La₁ia₁ ma₂ca₂'ió'₃ ta₁ quió'₅ Diú₄ ca₂le₃ ca₂'nio₃ mi₂güíg₃.

⁴ Ia₁cha₂ja₁juá'₂ ne₄ Si₂le₂la₂, a₂'ë₂₃jé₁ca₂té₂guio₃ jmi₄: "Ca₂jñia₃ Diú₄jé₁ca₂té₂guio₃ jmi₄, jme₁ca₂lë₃ ca₂le₃jé₃ta₁ quió'₅."[†]

⁵ Con'₂ siá'₂ táng₃juá'₂ ne₄ Si₂: "Tsá₃dsi₁lein₃jua'₅₄ a₂jñia₃ ja₁con₂jniá₂."

⁶ La₁ juí₁lia₂ chan₂ i₂lin₅₄ i₂'nió'₅ tón'₃ ja₁jaun₂, i₂sián'₂ gué'₂ tsá₃ ca₂i₁tion'₅₄ le₂jñiá₅ jme₁ca₂nág₂ jág₁, 'uig₅₄ ia₁a₂tsá₃ ca₂rë₃'éin₂,

⁷ con'₂ siá'₂ ca₂tióng₃ Diú₄ caun₂ jmi₄ ca₂juá'₂ té₂le₃ quian'₅₄ David 'lióng₂ nj₁cang₂ jaun₂ ca₂té'₃ "jmi₄ në₃" jme₁ca₂juá'₂ ne₄ Si₂ jág₁ a₂ma₂ca₂juá'₂ le₂jñiá₅:

Jmig₄ në₃ në₁jua'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄, tsá₃ lë₁jme₂'uá'₂ 'nia'₂ 'au'₂.[‡]

⁸ Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ Josué ca₂cuë₃ caun₂ ja₁jñia₃ dsa₂, tsá₃ jaun₂ jme₁juá'₂ Diú₄ cang₂ jaun₂ jme₁'ë₃ jmi₄ siá'₂.

⁹ Jaun₂ lë₃, lia'₂ ma₂cha₂ jaun₂ bá₄ jmi₄ sa₅₄ ja₁jñia₅ dsa₂juig₂ quián₅ Diú₄.

¹⁰ Ia₁ juí₁lia₂ ca₂jñia₃ Diú₄ ta₁ quió'₅ a₂ca₂jmo₃, jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂juí₁lia₂ i₂dsi₃ton'₅₄ dsí₃jñia₅₄ ja₁con₂ Diú₄, tí₂ta₁ quió'₅, jñia₃.

¹¹ 'Uig₅₄ jaun₂ 'nió'₅ 'niog'₅₄ jniog₄ juí₅ a₂quen'₂ bí₂ a₂dsi₁no₃ ja₁jaun₂, ia₁jaun₂ 'i₁jan₂ tsá₃ 'ein₂ tián'₃ a₂cán₂ juí₅ a₂ca₂i₁nio₄ 'éi₂ a₂tsá₃ ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ Diú₄.

¹² Ia₁ jén'₃ bá₄ jág₁ quió'₅ Diú₄, 'io₅ bí₂ në₃, 'ño₅ chen'₂ con'₂ gué₄ caun₂ nj₁tág₂ 'mu₃ le₃tín₃ ton₂, dsí₂tia₃ ca₂té₂ né'₃ jmo₅ le₁dso'₅₄ té₂dsí₅ dsa₂ quian'₅₄

† 4:4 Génesis 2:2. ‡ 4:7 Salmo 95:7-8.

jme₂dsí₂, jmo₅ le₁dso'₅₄ ja₁jón'₅ quian'₅₄ dsí₅ ni₁mu₅ ně₃, jme₂jnia₅ ca₂le₃jé₃ 'e₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ dsa₂, ca₂le₃jé₃ 'a₂ lia'₂ líñ₂ dsa₂ ně₃.

¹³ Ca₂lia'₂ 'i₁caun₂ a₂ca₂jmo₃ Diú₄ tsá₃ lé₂ le₃'má ne₄ 'éi₂; ca₂le₃jé₃ bá₄ rë₂jniá₂ rë₂na₄ ne₄ i₂dsí₁jang'₅₄ jniog₄ cuenta quián₂.

Lín₅ Jesús Jme₂dsa₂ Dsen₅₄ i₂juin'₂

¹⁴ Jaun₂ ně₃, jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂juin'₂ quián₂ jniog₄ líñ₅ Jesú_s, Ja₁jí'₅₄ Diú₄, i₂ca₂uíg₂ guei'₅₄ i₂juíg₃. 'Uíg₅₄ jaun₂ 'nió'₅ caun₂ chan'₅₄ jniog₄ tiá₂ jág₁ a₂'éin₂ jniog₄.

¹⁵ On₃hua'₅₄ a₂tsá₃ lé₂ dsia₃ něi₂ dsí₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ quián₂ jniog₄ jé₁ma₂ca₂'uáu₂ jniog₄. Ia₁ ma₂ca₂caun₃ dsa₂ ca₂le₃jé₃ táu₂ quió'₅, jui₁lia'₂ cáun₂ dsa₂ táu₂ jniog₄, la₁ia₁ tsá₃ dso₄ ca₂'náu₂ 'éi₂.

¹⁶ Jaun₂ ně₃ ma₃ jme₁quián₄ jniog₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ ca₂të₂ ne₄ta₁ ja₁guá₄ Diú₄ i₂'ua₁ dsí₅, ia₁jaun₂ dsia₃ 'éi₂ něi₂ dsí₅, a₂jme₃'o₅₄ a₂'ua₁ dsí₅ jé₁ma₂ca₂rë₃'nió'₅ quián₂ jniog₄.

5

¹ I₂rë₂quion'₅₄ jin₄ dsa₂ mi₂güíg₃ bá₄ le₂jan₂ le₂jan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ a₂rë₂'iin₄ a₂chéin'₅ ne₄ jág₁ o₄quió'₄ dsa₂ mi₂güíg₃ ne₄ Diú₄ ia₁jaun₂ jén'₃ jui₁lia'₂ 'e₂ 'nió'₅ jén'₃, a₂qui₃dsí₂já'₂ ně₃ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂.

² Jaun₂ jui₁lia'₂ jme₂dsa₂ le₂'éi₂, jáñ₃ bá₄ líñ₅ dsa₂ mi₂güíg₃ a₂'uain₅₄; lé₂ bá₄ jme₃'ua₁ dsí₅ ja₁con₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ nji₅, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂i₂nio₄ cau₅ jui₅ ně₃.

3 'Uig₅₄ ia₁ a₂lín₅ dsa₂ mi₂güíg₃ 'uain₅₄, tion₅₄ 'nió'₅ jén'₃ ne₄ Diú₄, lia'₂ o₄quió'₄ dsáu₁ 'ñiog₅ lia'₂ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂ juíg₂ táng₃.

4 'I₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃lén₂ ta₁ juë'₂ jaun₂ jua'₅₄ a₂le₃'iin₃ 'ñiog₅; tion₅₄ bá₄ 'nió'₅ 'ag₃ Diú₄ juí₁lia'₂ ca₂'iin₃ Aarón.*

5 Ján₃ bá₄ le₂në₅ lë₅ quian'₅₄ Cristo. Tsá₃ ca₂jme₃juíin'₂ 'ñiog₅ jua'₅₄ ca₂'iin₃ 'ñiog₅ a₂léin₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄; Diú₄ bá₄ ca₂ag₃ ta₁ juë'₂ jaun₂. Jaun₂ ca₂juá'₂ Diú₄:

Lín'₅ 'ne₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃;

Jmig₄ në₃ ma₂lín₅ jniá₂ ñéi'₅.†

6 Ján₃ bá₄ le₂në₅ juá'₂ jaisiá'₂ táng₃:

Lín'₅ 'ne₂ jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,
ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec.‡

7 Lia'₂ con'₂ jme₁chan₂ Jesús mi₂güíg₃ la₂, ca₂mi₃ tiá₂ ne₄ Diú₄ Jmei₂, ca₂'o₃ a₂jme₁mi₂ tion₅₄ ne₄ 'éi₂ i₂'io₅ bí₂ a₂jme₁lió₂ ne₄ 'mú₃. Jaun₂ Diú₄ në₃ca₂nág₂ bá₄ quió'₅, 'uig₅₄ ia₁ a₂ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ 'éi₂.

8 O₁jnjia'₅₄ jme₁lín₄ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄, ca₂rë₃tiín₃ a₂nag₃ gau₂ të₂le₃ quian'₅₄ uig₅ a₂ca₂i₃ñí₂.

9 Jaun₂ jme₁ca₂rë₃'ña₅ quió'₅, jaun₂ guë₄ ca₂liin₃ 'uig₅₄ ja₁lión₂ co₂tan₅₄ ca₂le₃jín₃ i₂nag₅ gau₂ jág₁ quió'₅,

10 ia₁ Diú₄ bá₄ ca₂ag₃ a₂léin₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec.

Go' ₂ në₁hua' ₂ca₂tí₂ dsa₂ a₂'éin₂

* **5:4** Aarón: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Éxodo 4:14. † **5:5** Salmo 2:7. ‡ **5:6** Salmo 110:4.

11 'Lióng₂ bá₄ jág₁ le₂në₅ cha₂ a₂'nió'₅ jua'₅₄ jnia'₅₄, la₁ia₁ quian₅ ta₁ jua'₅₄ a₂jme₁tín₅ jnia'₅₄ 'nia'₂ jág₁ në₅, ia₁ a₂ca₂lin'₃ 'nia'₂ cang₄ dsei'₂.

12 Ma₂líg'₂ bá₄ ca₂rë₃'én'₂ 'nia'₂ jág₁; rë₂në₃ le₃ jua'₅₄ a₂ma₂ca₂tíng'₂ 'nia'₂ léng'₂ të₅. La₁ tion₅₄ bá₄ 'nió'₅ jme₃tag₅ táng₃ dsa₂ quian'₅₄ 'nia'₂ jág₁ 'ua₁ le₂'uig₅₄ quió'₅ Diú₄, në₂jag₄ bá₄ a₂'nió'₅ 'ag'₅₄ 'nia'₂ jmá'₃ dsi'₅₄, 'nió'₄ a₂jme₁quíg'₂ 'nia'₂ njí₅.

13 Jaun₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'ín'₂ jmá'₃ dsi'₅₄, líin₅ jui₁lia'₂ líin₅ guein₂ i₂tsá₃ líin₄ tñ₂ jág₁ quió'₅ jui₅ co₂dsau₅.

14 Jui₁lia'₂ má₃ quió'₅ dsa₂ can'₅₄ në₃, lë₅ jmá'₃ quió'₅ dsa₂ ma₂ron₂, quió'₅ dsa₂ i₂ma₂'en₅₄ dsí₅ i₂ca₂rë₃tín₃ i₂ca₂rë₃ñj₅ na₂ jui₅ dse₃, na₂ jui₅ 'lig'₅₄ 'e₂.

6

1 Jaun₂ në₃, jui₁dsiá₁ jniog₄ cau₅ jág₁ le₂'uig₅₄ quió'₅ Cristo a₂ma₂ca₂jme₁tag₅ jniog₄. Ma₃dsau₅₄ jniog₄ ne₄ jui₅ ia₁jaun₂ lén₂ jniog₄ dsa₂ ma₂ron₂. Tsá₃ ma₂'nió'₅ jua'₅₄ a₂quián₂ táng₃ jniog₄ 'uig₅₄ jág₁ jui₁lia'₂ jë₁jme₂tsín₃ dsa₂ dsí₅ a₂tsá₃ ma₂jmo₂₃ jui₁lia'₂ a₂jiog₂₃ jui₅ 'mú₃, jui₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ rë₂'én₂ dsa₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ në₃;

2 tsá₃ ma₃'nió'₅ jua'₅₄ caun₂jme₁tag₅ jniog₄ jui₁lia'₂ a₂chon₅ dsa₂ jmi₂, jui₁lia'₂ a₂quiog₂ dsa₂ gu₂ ne₄ quió'₅ dsa₂, jui₁lia'₂ a₂jen'₅₄ dsa₂ jin₄ 'lag₄, on₃ gué₄ jui₁lia'₂ a₂qui₃dsí₅ Diú₄ 'éi'₃ co₂tan₅₄ në₃.

3 Le₂jaun₂ jmó₁ bá₄ jniog₄, a₂dsau₅₄ ne₄ jui₅, chi₂jua'₂ jme₃'o₅₄ Diú₄.

4 Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃ñj₂ dsí₅, dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cuí₅ 'a₂ lia'₂ 'ua₁ dsí₅ Diú₄, dsa₂ i₂ca₂tín₂ jma₂me'₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ Jñjíó₅,

5 dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cui^í₅ a₂dse₃ jág₁ quió[']₅ Diú₄, dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cui^í₅ bí₂ quió[']₅ mi₂güí₃, a₂jiá₃;

6 në₁jua[']₂ ca₂i₃léin₂ táng₃ cau₅ jui₅, * tsá₃ ma₃lé₂ dsi₁te₁ jniog₄ jaun₂ jéin[']₃ táng₃ dsi₅, ia₁ në₂jag₄ bá₄ a₂tioin₂₃ táng₃ cróg₄ Ja₁ñi[']₅₄ Diú₄ le₃quió[']₅ guioin₅₄, jaun₂ chei[']₂₃ të₃jín₄ dsa₂ ia₁jaun₂ cán₂ 'éi₂ o₂gui[']₃.

7 A₂lín₅ dsa₂ 'éi₂ lia[']₂ lë₅ gua[']₅₄ 'uë₃ a₂'ín[']₅ jmí₅ lia[']₂ co₂ráun₂ téin₃ ne₄ quió[']₅. Në₁jua[']₂ ca₂rau₂ dse₃ gua[']₅₄ 'uë₃ jaun₂ quió[']₅ dsa₂ i₂ca₂jmo₃ ta₁ ja₁jaun₂, jaun₂ lé₂ le₃jmó[']₂ ta₁ 'a₂ con[']₂ ca₂rau₂, jaun₂ jme₃gu[']₅₄ bá₄ Diú₄.

8 La₁ në₁jua[']₂ ca₂'ia₂ ni₁taun₅ quian[']₅₄ ni₁nau₂, jaun₂ tsá₃ ma₃ta₁ tí₄ 'uë₃ jaun₂; go[']₂ a₂'ë₂ Diú₄ uig₅. Jë₁ca₂tó[']₂ jaun₂, dsi[']₂ bá₄ dsa₂.

A₂'éin₂ bá₄ jniog₄ jmo₅ a₂tióng₂ tiá₂

9 Rin[']₅₄ jniog₄, o₁jñia[']₅₄ ma₂në₂jua[']₅₄ jnia[']₅₄ le₂në₅, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₅ jnia[']₅₄ a₂jmo[']₂ 'nia[']₂ dse₃ guë₄ con[']₂ guë₄ a₂jaun₂, a₂chan[']₅₄ 'nia[']₂ tiá₂ jág₁ a₂lión[']₂ 'nia[']₂.

10 Ia₁ dse₃ bá₄ dsi₅ Diú₄, tsá₃ jua[']₅₄ a₂dsi₃'én₂ dsi₅ ca₂le₃jé₃ a₂ma₂jmo[']₅₄ 'nia[']₂, quian[']₅₄ ca₂le₃jé₃ 'a₂ lia[']₂ lë₅ a₂'niói[']₃, a₂rë₂jníá₂ ia₁ a₂ma₂jme₂'on[']₅₄ 'nia[']₂ dsa₂ rin[']₅₄ jniog₄ i₂'én₂, jui₁lia[']₂ caun₂ jmo[']₂ 'nia[']₂ rë₂në₃.

11 'In₅ bá₄ dsi₅ jnia[']₅₄ a₂jmó[']₂ 'nia[']₂ le₂jaun₂ a₂dsen₅₄ 'au[']₂ le₂jang[']₂ le₂jang[']₂ ca₂të₂ jë₁ca₂tó[']₂, ia₁jaun₂ lén[']₄ 'nia[']₂ co₂ñei[']₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂'ín₂ 'au[']₂ 'nia[']₂.

12 Tsá₃ 'niog₂jnia[']₅₄ jua[']₅₄ a₂le₃juí₃ 'nia[']₂, la₁ të₂le₃ o₁nó[']₅ 'nia[']₂ ne₄ jui₅ quió[']₅ dsa₂ i₂ma₂'én₂ i₂ma₂juí₂ dsi₅ në₃ jaun₂ ca₂tiín₂ a₂dse₃ lia[']₂ con[']₂ lë₅ jág₁ quió[']₅ Diú₄ a₂ma₂cuë₃.

* **6:6** 'Nio[']₂ ja₁ton₅ 2 Pedro 2:21.

13 Lia'₂ con'₂ jme₁ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ ca₂cuë'₃ Abraham, ca₂'in₃ 'ñiog₅, ia₁ ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ i₂sián₂ tsá₃ jme₁chan₂ i₂juin₂ gué₄ jua'₅₄ i₂'in₃.

14 Jaun₂ ca₂juá': "Të₃dsón'₂ bá₄ jme₁gu'₅₄ jniá₂ 'ne₂ 'ñio₅ lin₃, jaun₂ cuín₄ jniá₂ 'ne₂ juin₅ ts₁jon₂."†

15 Juin'₂ bá₄ dsí₅ Abraham ca₂jnia₃, jaun₂ ca₂gue₃ bá₄ lia'₂ con'₂ lě₅ jág₁ a₂jme₁ma₂cuë₃ Diú₄.

16 Juí₁lia'₂ jë₁'in₅ dsa₂ mi₂güíg₃ Diú₄, 'in₂₃ juí₁lia'₂ i₂lin₅ i₂juin₂ con'₂ gué₄ guioin₅₄, a₂jáng'₅ jág₁ dsau₅ a₂dsón'₂ bá₄ tí₅ jág₁, jaun₂ co₂në₅ bá₄ dsan₂ mi'₅₄ a₂niói'₅ quian'₅₄ riin'₅₄.

17 Ján₃ bá₄ le₂në₅ ca₂jmo₃ Diú₄ ia₁ a₂jme₁'nio₃ jme₃jnia₅ ja₁con₂ dsa₂ i₂ca₂tín₂ gue₃ lia'₂ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ca₂cuë₃, a₂tsá₃ jme₂tsíin₃ a₂ lia'₂ dsí₂jiog₅ dsí₅ jmo₃ ja₁coin₂. Ca₂'in₃ 'ñiog₅ ca₂jáng'₃ jág₁ dsau₅ a₂dsón'₂ bá₄ tí₅ jág₁ quió'₅ a₂ma₂cuë₃.

18 Jaun₂ në₃, të₂le₃ quian'₅₄ tñin₃ ne₅₄ jág₁ në₅ a₂tsá₃ lě₂ le₃tsín₃ a₂tsá₃ lě₂ le₃jmo₃ Diú₄ të₂jiin₁, (co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ jág₁ a₂ca₂cuë₃ Diú₄, quian'₅₄ jág₁ a₂ca₂'in₃ 'ñiog₅), jaun₂ guéi₁ bá₄ jniog₄ lián'₂ bén₂ juí₁lia'₂ jniog₄ i₂ma₂cuïng₅₄ a₂dsí₁lion₅₄ ja₁coin₂, ia₁jaun₂ chan'₅₄ jniog₄ tiá₂ jág₁ a₂'in₂ dsí₅ jniog₄.

19 A₂bén₂ bá₄ jág₁ jaun₂ a₂jmo₅ a₂tióng₂ tiá₂ të₂dsí₅ jniog₄, juí₁lia'₂ bén₂ ni₁'lá'₂ quió'₅ ni₁barco jë₁ma₂ca₂quian₃ tiá₂ ca₂të₂ 'uig₅₄ jmi₁ñí'₄. Jág₁ a₂'in₂ dsí₅ jniog₄ jaun₂, a₂'í₂ bá₄ ca₂të₂ ja₁jñiό₅ gué₄ ca₂të₂ 'ñiό'₃ 'mí₂ jñiό₅,

20 ja₁ca₂'í₃ Jesús o₄quián₂ jniog₄, ca₂dsíáin'₃ ne₄ juí₅ quián₂ jniog₄, ia₁ a₂ca₂liin₃ jme₂dsa₂ dsen₅₄ co₂tan₅₄, ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec.

† 6:14 Génesis 22:17.

7

*Lín₅ Jesús jme₂dsa₂ ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄
Melquisedec*

¹ Melquisedec 'éi₂ ně₃ jme₁lín₄ rag₅₄ quián₅ juig₂ Salem, jme₁lín₄ jme₂dsa₂ ně₃ quián₅ Diú₄ i₂juin'₂ gué₄ lín₃. Lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jón'₃ Abraham jme₁ca₂lí'₃ 'nei₂ a₂ca₂jmo₃ quian'₅₄ rag₅₄ sián'₂, jaun₂ ca₂o₃'ín₃ Melquisedec ca₂jme₃quiong'₅₄ ca₂jme₃gu'₅₄ quió'₅.

² Ca₂cué₃ Abraham ca₂cué'₃ Melquisedec caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ con'₂ tí₅ a₂ca₂lí'₃ jé₄ 'nei₂. Le₂ne₁, jág₁ lia'₂ chen₂ Melquisedec co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, Rag₅₄ Dsen₃; jaun₂ táng₃, ia₁ a₂jme₁lín₄ rag₅₄ quián₅ juig₂ Salem, ja₁'nió'₄ le₃jua'₅₄, ja₁'ei₅ tei₄, jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂ jein₅ jág₁, rag₅₄ ja₁'ei₅ tei₄.

³ Tsá₃ jág₁ cha₂ jua'₅₄ chan₂ jmei₂ on₃ gué'₂ chog₅₄, on₃ gué'₂ dsa₂ can'₅₄ quián₅; jáñ₃ bá₄ tsá₃ jág₁ cha₂ 'e₂jmig₄ ca₂rë₃cháin₃, on₃ gué'₂ jmig₄ ca₂join₃ né₃. Jaun₂ caun₂ lín₅ jme₂dsa₂ co₂tan₅₄ lia'₂ lín₅ Ja₁ñjí'₅₄ Diú₄.

⁴ Në₃ ně₃, quion₂ 'nia'₂ í₁, 'ñio₅ lín₃ jme₁juin'₂ Melquisedec, ca₂lia'₂ jñia₅ 'ñiog₅ Abraham, dsa₂ juin'₂ quián₂ jniog₄, ca₂cué'₃ 'éi₂ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ con'₂ tí₅ a₂ca₂lí'₃ quió'₅ rag₅₄ jé₄ 'nei₂.

⁵ Dsau₅ bá₄, lia'₂ con'₂ lě₅ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés ně₃, juí₁lia'₂ dsa₂ tsí₁jon₂ Leví i₂ca₂lín₃ ta₁ quió'₅ jme₂dsa₂, ca₂tíin₂ cán₂ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ quió'₅ dsa₂ juig₂ ca₂le₃jé₃ a₂jme₁cha₂ quió'₅, o₁jñia'₅₄ jme₁lín₄ dsa₂ tsí₁jon₂ Abraham riin'₅₄, juí₁lia'₂ lín₅ guioin₅₄ táng₃.

6 La₁ia₁ Melquisedec ně₃, o₁jŋia'₅₄ guě₄ tsá₃ jme₁lín₄ tsí₁jon₂ Leví, ca₂gue₃ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ quió'₅ Abraham, ca₂jme₃gu'₅₄ ně₃ quió'₅ i₂jme₁ma₂ca₂gue₃ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄.

7 Tsá₃ 'ein₂ lé₂ le₃juá'₂ a₂tsá₃ tí₅ jág₁ la₂: A₂juín₂ gué₄ dsa₂ i₂jme₂gu'₅₄ con₂ gué₄ dsa₂ i₂gue₅ a₂jme₂gu'₅₄ jaun₂.

8 Jaun₂ jin₄ jniog₄, juí₁lia'₂ i₂gue₅ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ lín₅ dsa₂ i₂dsan₂; la₁ia₁ tě₂le₃ quió'₅ Melquisedec juá'₂ ne₄ Si₂ 'tin₂₃ 'éi₂ ně₂jag₄ bá₄ jan₂ dsa₂ i₂caun₂ chan₂.

9 Mei'₂ tsá₃ lé₂ le₃jua'₅₄, juí₁lia'₂ Leví quian'₅₄ le₃jín₃ jme₂dsa₂ tsí₁jon₂ 'éi₂, juí₁lia'₂ i₂gue₅ qui'₅₄ a₂guia₃ rě₂ně₃, ján₃ bá₄ ca₂quí₃ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ ja₁con₂ Melquisedec jme₁ca₂quí₃ Abraham,

10 ia₁ co₂'nió'₄ a₂jme₁ma₂lín₅ bá₄ Leví tsí₁jon₂ Abraham o₁jŋia'₅₄ gué₄ tsá₃ jme₁ma₂chain₂, lia'₂ con₂ jme₁ca₂cuë₃ Abraham qui'₅₄ a₂guia₃ ca₂cuë'₃ Melquisedec.

11 Ca₂gue₃ dsa₂ juig₂ Israel 'Éi'₃ tě₂le₃ quian'₅₄ jme₂dsa₂ levitas, i₂lín₅ tsí₁jon₂ Aarón. Jaun₂ ně₃, jua'₅₄ mei'₂ gué₃ 'éi₂ ca₂tió'₃ jmo₃ a₂ma₂ron₂ dsa₂ tě₂le₃ quian'₅₄ 'Éi'₃ jaun₂, jaun₂ tsá₃ jme₁ma₃'nió'₅ jua'₅₄ a₂jme₁rě₃jníá₂ táng₃ jan₂ jme₂dsa₂ sián₂ i₂ca₂ne₅₄ juí₁lia'₂ Melquisedec, on₃jua'₅₄ juí₁lia'₂ Aarón.

12 Ia₁ jě₁rě₂tsín₃ ta₁ quió'₅ jme₂dsa₂, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ 'nió'₅ le₃tsín₃ 'Éi'₃ ján₃.

13 Te₁gui'₅₄ quián₂ jniog₄ ně₃, juí₁lia'₂ juá'₂ Si₂ le₂ně₅ 'tin₂₃ 'éi₂, a₂téin₅ tsí₁jon₂ sián₂', jaun₂ 'i₁jan₂ i₂tén₅ tsí₁jon₂ 'éi₂ tsá₃ ma₂lín₅ ta₁ quió'₅ ne₄chei₂.

14 Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, a₂ca₂rë₃chán₃ Te₁gui'₅₄ quián₂ jniog₄ a₂liin₅ jan₂ tsí₁jon₂ quián₅ Judá. La₁ tsá₃ 'e₂ ca₂juá'₂ Moisés 'iin₂₃ tsí₁jon₂ 'éi₂ jme₁ca₂dsia₃ a₂'ë₂₃ juí₁lia'₂ ta₁ quió'₅ jme₂dsa₂.

15 'Njo₅ gué₄ rë₂ léi₄ táng₃ jme₁ca₂rë₃jniá₂ jan₂ jme₂dsa₂ sián'₂ i₂liin₅ juí₁lia'₂ Melquisedec,

16 tsá₃ ca₂liin₃ jme₂dsa₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂quií'₅ 'Éi'₃ a₂juá'₂ 'ein₂ tsí₁jon₂ 'nió'₅ jiá₃, jnia'₅₄ lia'₂ a₂liin₅ jme₂dsa₂ 'uig₅₄ bí₂ quió'₅ jme₂dsí₂ a₂tsá₃ lé₂ dsí₃'én₂.

17 Ia₁ le₂la₂ bá₄ juá'₂ Diú₄ 'iin₂₃ 'éi₂:
lí₅'ne₂ jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,

ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lí₄ Melquisedec.*

18 Jaun₂ ně₃, co₂ñei'₅₄ ca₂'ná₂ 'Éi'₃ a₂jme₁lě₄ le₂jniá₅, ia₁ a₂tsá₃ jme₁bén₂, a₂tsá₃ ta₁ tí₄ ně₃.

19 Ia₁ tsá₃ ca₂tió'₃ 'Éi'₃ jua'₅₄ a₂jme₃'ñiai₂₃ ta₁. Të₂le₃ ca₂rë₃chá₃ quián₂ jniog₄ caun₂ jág₁ a₂dse₃ gué₄ a₂'ín₂ dsí₅ jniog₄, të₂le₃ quian'₅₄ a₂lé₂ jme₁quián₄ jniog₄ ja₁con₂ Diú₄.

20 Tsá₃ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ jaun₂ quió'₅ a₂'ín₂ dsí₅ jniog₄ jua'₅₄ tsá₃ ca₂'iin₃ 'ñiog₅. Juí₁lia'₂ jme₂dsa₂ le₂jniá₅ ně₃, ca₂liin₃ ta₁ jaun₂ la₁ia₁ on₃jua'₅₄ chan₂ 'ein₂ ca₂'ín₃ Diú₄ jme₁ca₂'ag₃.

21 La₁ të₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ quián₂ jniog₄ ně₃, chan₂ jan₂ i₂ca₂'ín₃ Diú₄ jme₁ca₂liin₃ jme₂dsa₂. Ia₁ ne₄ Si₂ juá'₂ tsí'₅ 'éi₂:

Ca₂'ín₃ Diú₄ 'ñiog₅,

jaun₂ tsá₃ lé₂ jme₃tsíin₃ dsí₅:

"Lín'₅'ne₂ jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,

* **7:17** Salmo 110:4. Chog₅₄ si₂ a₂dse₃ gué₄ tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tio'₅₄ 'ñió'₃ corchetes [le₂la₂].

[ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec]."[†]

22 'Uíg₅₄ jaun₂, Jesús bá₄ i₂jmo₅ 'í₁ jág₁ a₂ma₂li'₅₄ a₂dse₃ gué₄ jaun₂.

23 Jui₁lia'₂ jme₂dsa₂ i₂ca₂rë₃chán₃ gua'₅₄ 'uë₃ ně₃, juin₅ ca₂liin₃, ia₁ tsá₃ ca₂cuë₃ 'mú₃ jmig₄ jua'₅₄ caun₂ líin₅ ta₁ jaun₂.

24 La₁ 'uig₅₄ ia₁ a₂chan₂ Jesús co₂tan₅₄ ně₃, jaun₂ con'₂ tan₅₄ bá₄ líin₅ ta₁ jme₂dsa₂.

25 'Uíg₅₄ jaun₂ lé₂ le₃lioín₂ co₂ŋei'₅₄ le₃jín₃ i₂jme₂quián₃ ja₁con₂ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂, ia₁ chain₂ co₂tan₅₄ a₂qui₃mi₃ ne₄ Diú₄ o₄quió'₄ le₃jín₃ 'éi₂.

26 Jaun₂ ně₃, dsi₂ten₅₄ bá₄ a₂lín₅ Jesús jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂jme₁'nió'₅ quián₂ jniog₄. 'Éi₂ bá₄ i₂jŋió₅, 'i₁caun₂ a₂'lig'₅₄ tsá₃ 'e₂ cha₂ ja₁coin₂, on₃ gué'₂ dso₄ rë₂cáin'₄, i₂rë₂jŋia'₅₄ cau₅ tsá₃ quiaín'₅₄ dsa₂ i₂'no₅ dso₄, i₂ca₂ron'₂ gué₄ ḡei₅ con'₂ gué₄ guei'₅₄ mi₂güíg₃.

27 Tsá₃ líin₅ lia'₂ lín₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ sián'₂. Tion₅₄ 'nió'₅ qui₂jme₃dsiai₂₃ já₂ a₂jén'₅ ne₄ Diú₄ lia'₂ caun₂ jmig₄, o₄quió'₄ dsáu₁ guioin₅₄ le₂jŋiá₅, jaun₂ gué₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂ juig₂. La₁ia₁ Jesús ně₃ co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ca₂jmo₃ jme₁ca₂jéin'₂ 'ŋiog₅.

28 Jaun₂ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés ně₃, 'iin₂₃ dsa₂ mi₂güíg₃ 'uan₅₄ a₂léin₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄. La₁ cang₂ gué₄ jaun₂, ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ ca₂'iin₃ 'ŋiog₅ jme₁ca₂'iin₃ Ja₁ŋi'₅₄ a₂lén₂ 'éi₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ con'₂ tan₅₄ ia₁ ca₂jme₃'ŋiai₂₃ co₂ŋei'₅₄.

† **7:21** Salmo 110:4. Chog₅₄ si₂ a₂dse₃ gué₄ tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tio'₅₄ 'ŋió'₃ corchetes [le₂la₂].

8

Jesús bá₄ i₂chén₅ ne₄ jág₁ 'mí₂ a₂lí₅₄ quian₅₄ Diú₄

¹ A₂la₂ bá₄ jág₁ dsen₅₄ guë₄ a₂ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ jua'₂: a₂chan₂ bá₄ jan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ le₂'éi₂ quián₂ jniog₄, i₂ma₂ca₂guá₂ tē₂le₃ gu₂ ne₁ ne₄ta₁ quió'₅ Diú₄ guei'₅₄ i₂juíg₃.

² Ján₃ bá₄ jme₂ti₃ a₂líin₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ dsi₂néi₂ guá'₅ jnió₅ tē₃dsón₂ a₂ca₂chi'₃ 'ñiog₅ Te₁gui'₅₄, on₃jua'₅₄ a₂ca₂jmog'₃ dsa₂ mi₂güíg₃.

³ Le₃jín₃ jme₂dsa₂ dsen₅₄ rē₂'íin₁ ia₁jaun₂ qui₃jén'₃ 'e₂ cué'₃ Diú₄, qui₃dsíin₂ já'₂ ně₃ ne₄ Diú₄. 'Uíg₅₄ jaun₂ tion₅₄ 'nió'₅ a₂cha₂ caun₂ 'e₂ a₂jén'₃ Jesucristo ne₄ 'éi₂.

⁴ Jua'₅₄ mei'₂ guë₃ 'éi₂ ně₃, 'ein₅₄ gua'₅₄ 'uë₃, on₃ guë'₂ jme₁léin₂ jme₂dsa₂, ia₁ chan₂ bá₄ guë₄ jme₂dsa₂ i₂qui₂jén'₅ 'e₂ cué₃ lia'₂ con₂ lë₅ quió'₅ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés.

⁵ Jme₂dsa₂ la₂ ně₃ jme₂ti₃ ta₁ a₂líin₅, dsi₂néi₂ guá'₅, a₂lë₅ nió'₄ a₂rë₂'uín₄ quió'₅ ja₁jnió₅ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juíg₃; a₂lë₅ co₂'nió'₄ 'en'₂ a₂cué₅ léi₄ quió'₅ a₂ma₂já₅. Ma₂ne₄ bá₄ jniog₄ a₂rë₂'uín₄ bá₄ jaun₂, ia₁ lia'₂ con₂ jme₁ma₂chi'₃ Moisés guá'₅ tabernáculo jaun₂, ca₂juá'₂ Diú₄: "Jag₄ de₂ tion₂ jui₅ jmo₄ con₂ lë₅ nió'₄ a₂ca₂'ë₃ jniá₂ ne₄ má'₂."^{*}

⁶ La₁ia₁ jme₂dsa₂ dsen₅₄ quián₂ jniog₄ guë'₂ ně₃, ma₂ca₂'iò'₃ ta₁ a₂jlá'₁ guë₄ lin₃. Ján₃ bá₄ le₂në₅ a₂jlá'₁ guë₄ lin₃ jág₁ a₂lí'₅₄ a₂chén'₅ 'éi₂ ne₄, ia₁ a₂'io₅ 'uíg₅₄ bén₂ a₂dse₃ guë₄ a₂lë₅ jág₁ a₂ma₂cué₃ Diú₄.

* **8:5** Éxodo 25:40.

⁷ Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ guě₃ jág₁ a₂jme₁lí'₅₄ le₂'uig₅₄ tsá₃ 'e₂ jme₁'nió'₅₄ jaun₂ tsá₃ 'uig₅₄ cha₂ jua'₅₄ a₂jme₁lé₂ jág₁ jé₁ca₂té₂ fáng₃.

⁸ Ia₁ Diú₄ ně₃ ca₂dsó'₂ ja₁con₂ dsa₂ 'éi₂ caun₂ a₂tsá₃ rě₂'ňia₅, jaun₂ ca₂juá'₂:

Jiá₃ caun₂ jmig₄, juá'₂ Te₁gui'₅₄,
a₂jmo₅₄ jniá₂ caun₂ jág₁ 'mí₂
a₂lí'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Israel
quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Judá ně₃.

⁹ On₃jua'₅₄ a₂lé₂ lia'₂ lě₅ jág₁
jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ can'₅₄ quiáin₅
lia'₂ con'₂ jmig₄ jme₁ca₂té₅₄ jniá₂
ca₂jmá'₃ gu₂ ca₂'uïin'₅₄ 'uë₃ Egípto.

La₁ tsá₃ ca₂jme₃ti₃ con'₂ lě₅ jág₁ quió₃
a₂jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ quiain'₅₄.

'Uig₅₄ jaun₂ bá₄ ca₂téin₃ jniá₂,
juá'₂ Te₁gui'₅₄.

¹⁰ Jág₁ a₂jmo₅₄ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Israel
jé₁ma₂ňí₂ jmig₄ jaun₂ lé₂ le₂la₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄:
Co₅₄ jniá₂ 'éi'₃ quió₃ ja₁'i₄ dsí₄ dsa₂.

Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ taun₅₄ jniá₂ né'₃ tě₂dsí₅.
Jaun₂ guě₄ lén₂ jniá₂ Diú₄ quiáin₅,
dsa₂ 'éi₂ guë'₂ né₃ léin₂ dsa₂ juig₂ quiáng₃.

¹¹ Tsá₃ 'nió'₅ jua'₅₄ jme₃tiin₂₃
le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ go₅₄, on₃ guë'₂ riin'₅₄,
ia₁jaun₂ le₃cuiin₂₃ Te₁gui'₅₄,

ia₁ le₃jín₃ bá₄ le₃cui₅ jniá₂
lia'₂ i₂me'₂ guë₄ lia'₂ i₂juin'₂ né₃.

¹² Jniá₂ ně₃ a₂ňéi₂ dsí₃ 'éng₄
le₃jé₃ a₂'lig'₅₄ a₂qui₂rě₂cáin'₄,
lia'₂ o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ ma₃dsiog'₂ dsí₃

dsáu₁ dsa₂.[†]

¹³ Ju₁lia'₂ jë₁'ë₅ Diú₄ jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄, co₂'nió'₄
a₂jmo₂₃ a₂tsá₃ ma₃ta₁ tí₄ jág₁ a₂jme₁li'₅₄ le₂'uig₅₄.
Ju₁lia'₂ a₂tsá₃ ta₁ tí₄ né₃, a₂ma₂'ei₅ ne₄ lë₂ gui'₅₄,
a₂ma₂ja₂quián₃ dsi₃'én₂ bá₄ jaun₂.

9

*Guá'₅ a₂cha₂ gua'₅₄ 'uë₃ la₂, quian'₅₄ guá'₅ a₂cha₂
guei'₅₄ i₂juíg₃*

¹ Në₃ né₃, ju₁lia'₂ jág₁ a₂jme₁li'₅₄ le₂'uig₅₄,
jme₁quian'₅₄ 'éi'₃ ju₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ jme₃ti₃ dsa₂ ne₄
Diú₄, jáñ₃ bá₄ jme₁cha₂ caun₂ ja₁jñió₅ a₂ca₂jmo₃
dsa₂ mi₂güíg₃.

² Ju₁lia'₂ guá'₅ tabernáculo jaun₂: dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄
jaun₂ jme₁chí'₄ ni₁jñí₁ a₂le₁dsi₅₄ tag₄ ja₁le₁gui'₂ si₂,
quian'₅₄ ni₁mesa ja₁niog₅ i₁jñí'₄ jñió₅; "ja₁jñió₅"
jme₁chei₂ dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄ jaun₂.

³ Le₃co'₅₄ 'mí'₂ cortina ja₁ca₂tě₂ táng₃, jme₁lě₄
ja₁chei₂ Ja₁jñió₅ Lin₃ Gué₄.

⁴ Ja₁jaun₂ jme₁chí'₄ caun₂ ne₄chei₂ a₂lě₅ jmá'₃
quian'₅₄ cu₄nióg₄ ja₁qui₂dsi'₂ chen₂, quian'₅₄ tsí₁gu₅
quió'₅ jág₁ a₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄. Rë₂lióg₃ ta₁caun₂
tsí₁gu₅ quian'₅₄ cu₄nióg₄. 'Níó'₃ jaun₂ jme₁chí'₄
ni₁dsig₁ cu₄nióg₄ a₂jme₁tio'₅₄ i₁jñí'₄ maná, quian'₅₄
'ma₂'i₅₄ quió'₅ Aarón a₂ca₂'ia₂ tsin₅ né₃. Ján₃ bá₄
jme₁tio'₅₄ ni₁cang₁ 'í₂ a₂le₁ton₅ jág₁ a₂li'₅₄ quian'₅₄
Diú₄.

⁵ Ne₄ tsí₁gu₅ jaun₂ jme₁tión₂ le₁jné₅ querubines,
co₂'nió'₄ léi₄ a₂tág₅ co₂'né'₅ quió'₅ Diú₄. Jme₁le₁jné₅
qui₂rë₂jlë₅ quian'₅₄ tsí₁rë₂cu₅ ja₁'én₂ Diú₄ dsáu₁ dsa₂.

† 8:12 Jeremías 31:31-34.

La₁ia₁ tsá₃ jé₄ jua'₅₄ le₃jua'₅₄ gué₄ jnia'₅₄ jág₁ 'lióng₂
jui₁lia'₂ ca₂le₃jé₃ a₂në₅, ne₄ si₂ la₂.

6 Jme₁ma₂lë₅ co₂jnia₅₄ le₃jé₃ a₂jaun₂ në₃, jaun₂
gué₄ qui₂dsi₂ton'₅₄ i₂gú'₃ jme₂dsa₂ dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄
qui₂dsi₂jmó₂ lia'₂ con'₂ lë₅ ta₁ a₂lín₅.

7 La₁ia₁ jé₁ca₂té₂ táng₃ dsi₂néi₂, dsi₂'í₂ jnia'₅₄ lia'₂
jme₂dsa₂ dsen₅₄ co₂ráun₂ lia'₂ caun₂ ñi₂, la₁ tsá₃ 'í₂
jua'₅₄ tsá₃ quian₅ jmi₄ já'₂ a₂qui₂dsi₃jen'₅₄ o₄quió'₄
dsáu₁ 'ñiog₅ quian'₅₄ dsáu₁ dsa₂ juig₂ a₂ca₂'náu₂ të₃
tsá₃ ñi₂.

8 Le₂në₅ jme₁jme₂jniá₂ Jme₂dsí₂ Jñiò₅, a₂tsá₃
jme₁ma₂rë₂na₄ gué₄ jui₅ ja₁dsi₃ton'₅₄ dsa₂ ja₁jñiò₅
lin₃ gué₄, të₁lia'₂ jme₁chí'₄ gué₄ guá'₅ le₂'uig₅₄.

9 Co₂'nió'₄ a₂jáng'₅ léi₄ a₂la₂, jui₁lia'₂ quió'₅ jmi₄
rë₂në₃, ia₁ le₃jé₃ a₂cué'₃ dsa₂ Diú₄, quian'₅₄ le₃jín₃ já'₂
a₂qui₂jén'₅ dsa₂ ne₄ Diú₄ në₃, tsá₃ a₁jaun₂ tió'₅ le₃'ñia₅
dsa₂ jua'₅₄ a₂jñiá'₂ a₂qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅.

10 Jñia'₅₄ lia'₂ jaun₂ bá₄ ta₁ quí'₅ le₃jé₃ a₂jaun₂
jui₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ má₃ a₂gué'₅ dsa₂, a₂'ín'₂ dsa₂,
quian'₅₄ le₃jé₃ gué₄ 'e₂ a₂jmo₂₃ a₂le₁jíin₃, jmá'₃ 'éi'₃
quió'₅ le₃co'₅₄, jaun₂ quen₅ ca₂tiá₂, ca₂lia'₂ jme₃rë₃
Diú₄ le₃jé₃.

Ta₁ a₂quí'₅ jmi₄ Cristo

11 La₁ia₁ ma₂guan₅ Cristo, jaun₂ 'éi₂ bá₄ ma₂lín₅
jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂quió'₅ le₃jé₃ a₂dse₃ a₂ma₂o₂lé₂.
Ma₂ca₂'í₃ guá'₅ jlá'₁ gué₄ a₂rë₂'ñia₅, on₃jua'₅₄
a₂ca₂jmo₃ dsa₂ mi₂güíg₃. Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, on₃jua'₅₄
quió'₅ mi₂güíg₃ la₂.

12 On₃jua'₅₄ a₂ca₂'í₃ të₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂
on₃ gué₄ quian'₅₄ jmi₄ guein₂ ca₁jui₅ në₃, la₁ të₂le₃
quian'₅₄ jmi₂ 'ain₅₄ 'ñiog₅ bá₄ ca₂'í₃ ja₁jñiò₅ gué₄

co₂ráun₂ tan₅₄, jaun₂ le₂në₅ bá₄ ca₂'náu₂ a₂lió₂ jniog₄
co₂tan₅₄.

¹³ Dsón'₂ bá₄ dsau₅ quí'₅ ta₁ jui₁lia'₂ jmi₄ ca₁jui₅,
quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂, quian'₅₄ ti₁juá₃ quió'₅
guein₂ ca₁jui₅ i₂qui₂dsin'₂ ne₄chei₂, a₂qui₂rë₂séi₂ ne₄
quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ le₁jín₃. Quí'₅ ta₁ a₂jme₃jnió₃ jui₁lia'₂
dsa₂ i₂ma₂le₁jín₃ le₃co'₅₄.

¹⁴ La₁ ja₂lin₃ gué₄ quen₅ jmi₄ Cristo i₂ca₂jéin'₂
'n₅₄ ne₄ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ i₂chan₂
co₂tan₅₄, ca₂join₃ të₃ tsá₃ 'e₂ rë₂cáin'₄. Quian'₅₄
jui₅bí₂ jmi₄ Cristo a₂jmo₅ le₁jé₃ të₂dsí₅ jniog₄, a₂tsá₃
ma₃jmo₂ jniog₄ a₂jiog₅ jui₅ 'mú₃ ia₁jaun₂ lé₂ jme₁ti₁
jniog₄ ne₄ Diú₄ jén'₃.

¹⁵ 'Uig₅₄ jaun₂, Jesucristo bá₄ lín₅ i₂chén'₅ ne₄
jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄* quian'₅₄ Diú₄, ia₁jaun₂ jui₁lia'₂
i₂ma₂ca₂tág₃ Diú₄, lé₂ le₃gue₃ a₂ca₂tíin₂ a₂jiog₅
co₂tan₅₄ con'₂ lë₅ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄ a₂cuë₃. Ia₁
quian'₅₄ 'mú₃ quió'₅ Cristo, ca₂lón₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂
dso₄ lia'₂ con'₂ jme₁li'₅₄ gué₄ jág₁ le₂'uig₅₄.

¹⁶ Jui₁lia'₂ ja₁ron₅ jág₁ a₂ma₂quiog₂ dsa₂ né'₃ gué₄
a₂jóin₂, tion₅₄ 'nió'₅ con₂ dsa₂ jág₁ dsau₅ chi₂jua'₂
ma₂jon₅ bá₄ dsa₂ i₂ca₂jmo₃, ia₁jaun₂ bá₄ lé₂ le₃ti₃ jág₁
a₂ca₂quiog₂ jaun₂.

¹⁷ Jaun₂ lë₃, tsá₃ ta₁ tí₄ jág₁ le₂jaun₂ të₁lia'₂ në₅ bá₄
chan₂ dsa₂ i₂ca₂jmo₃; jñia'₅₄ lia'₂ jë₁ma₂ca₂join₃ bá₄
quió'₅ ta₁.

¹⁸ 'Uig₅₄ jaun₂, jág₁ a₂jme₁li'₅₄ né₃, tsá₃ ca₂quió'₃ ta₁
jua'₅₄ tsá₃ ca₂tang₂ jmi₂.

¹⁹ Ia₁ cang₂ jme₁ma₂ca'₂ Moisés ca₂le₃jé₃ jág₁
quió'₅ 'Éi'₃ Juá'₅ ca₂'é₃ dsa₂ juig₂, jaun₂ gué₄ ca₂can₃

* ^{9:15} 'Nio'₂ ja₁ton₅ Mateo 26:28, Marcos 14:24, Lucas 22:20, 1 Corintios 11:25.

ni₁jnj₂ guéin₂ quió'₅ já'₂ cha'₂, quian'₅₄ caun₂ ni₁gu'₂
 ni₁'ma₂ hisopo, jaun₂ ca₂jme₃jlé'₃ quian'₅₄ jmi₄
 guein₂ ca₁juí₅ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂ a₂rë₂cón'₅
 quian'₅₄ jmig₂,[†] jaun₂ gué₄ ca₂séi₂ lia'₂ ne₄ si₂
 a₂rë₂bín₅ ja₁le₁ton₅ 'éi'₃, lia'₂ ne₄ quió'₅ le₃jín₃ dsa₂
 né₃.

²⁰ Jaun₂ gué₄ ca₂tsí'₃ dsa₂ juíg₂: “A₂la₂ bá₄ jmi₂
 quió'₅ jág₁ a₂ma₂lí'₅₄ quian'₅₄ Diú₄, lia'₂ con'₂ lë₅ 'éi'₃
 a₂ma₂jmo₃ Diú₄ quián₂ 'nia'.[‡]

²¹ Ján₃ bá₄ ca₂séi₂ Moisés quian'₅₄ jmi₂ jaun₂, guá'₅
 tabernáculo quian'₅₄ le₃jé₃ gué₄ a₂jmó'₂ dsa₂ ta₁
 guá'₅.

²² Dsón'₂ bá₄ jaun₂, con'₂ lë₅ ta₁ quí'₅ Si₂ 'Éi'₃, mei'₂
 tsá₃ le₃jé₃ bá₄ 'nió'₅ qui₂le₃chí₂ quian'₅₄ jmi₂. Jaun₂
 tsá₃ o₂'én₂ dso₄ cha₂ jua'₅₄ tsá₃ qui₂l₂'o₅₄ jmi₂.

Jmi₂ a₂ca₂jén'₃ Cristo bá₄jnjá'₂ dsáu₁ dsa₂

²³ Jaun₂ lë₃, tion₅₄ bá₄ qui₂le₃chí₂ le₂në₅ quian'₅₄
 jmi₄ já'₂ ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂ a₂qui₂rë₂'uín₄ juí₁lia'₂
 quió'₅ guei'₅₄ i₂juíg₃. La₁ia₁ ca₂le₃jé₃ a₂në₅ a₂cha₂
 guei'₅₄ i₂juíg₃ né₃, tion₅₄ 'nió'₅ séi₂ quian'₅₄ jmi₂
 a₂dse₃ gué₄ con'₂ gué₄ a₂jaun₂.

²⁴ Ia₁on₃jua'₅₄ a₂ca₂'í₃ Cristo dsi₂néi₂ ja₁jnjó₅ jaun₂
 a₂rë₂lag₄ quian'₅₄ gu₂-tag₄ dsa₂ mi₂güí₃, a₂rë₂'uín₄
 quió'₅ ja₁jnjó₅ 'ñiog₅ dsón'₂, la₁ të₂le₃ co₂dsau₅ guei'₅₄
 i₂juíg₃ 'ñiog₅ dsón'₂ bá₄ ca₂'í₃, ja₁qui₂jme₂jniai₂₃ jmig₄
 rë₂në₃ ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jniog₄.

²⁵ Tsá₃ jaun₂ qui₂ca₂'í₃ i₂gú'₃ jua'₅₄ qui₂ca₂jéin'₂
 'ñiog₅ juí₁lia'₂ dsi₂'í₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ ja₁jnjó₅ gué₄
 lia'₂ caun₂ ñi₂ a₂qui₂dsi₂jen'₅₄ jmi₄ i₂sián'₂.

† 9:19 'Nio' ₂ ja₁ton₅ Juan 19:34. ‡ 9:20 Éxodo 24:8.

26 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ le₂jaun₂ ně₃, tion₅₄ bá₄ jme₁'nió'₅ jóin₂ 'lióng₂ ráun₂ ca₂le₃ ca₂nio₃ mi₂güíg₃. La₁ia₁ le₂la₂ bá₄ lě₅ jui₁lia'₂ rë₂ně₃, a₂jë₁ma₂ca₂dsin₃ jmíg₄, ca₂jme₃jniá₂ Cristo co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ia₁jaun₂ lé₂ le₃jniá'₂ dsáu₁ dsa₂ të₂le₃ quian'₅₄ a₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅.

27 Jaun₂ jui₁lia'₂ co₂ráun₂ bá₄ ca₂tín₂ dsa₂ mi₂güíg₃ dsiáin₃, jaun₂ cang₂ jaun₂ jiá₃ jmíg₄ jë₁të₃dsi₅₄ 'éi'₃,

28 jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂, co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ca₂jon₃ Cristo ia₁jaun₂ qui₃cán₂ dsáu₁ dsa₂ mi₂güíg₃. Cang₂ gué₄ jaun₂ jme₃jniai₂₃ jë₁ca₂të₂ táng₃, la₁ on₃jua'₅₄ 'uig₅₄ dsáu₁ dsa₂, a₂ja₃lioin₅₄ jui₁lia'₂ i₂qui₂le₁jñiog₅ bá₄.

10

1 Ia₁ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés ně₃, co₂'nió'₄ caun₂ 'en'₂ quió'₅ a₂dse₃ a₂ja₃lé₂, on₃jua'₅₄ rë'₂ 'a₂ lia'₂ lě₅ dsón'₂. 'Uig₅₄ jaun₂, lia'₂ o₁líg₂ jmíg₄ tsá₃ tió'₅ 'Éi'₃ jaun₂ jua'₅₄ a₂jme₃ 'ñiai₂₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ja₂quián₃ ja₁con₂ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ a₂caun₂ qui₂jén'₃ jmi₄ já'₂ le₂jaun₂, lia'₂ 'í₂ ñi₂.

2 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ tió'₅ le₂jaun₂, ¿tsa₁ jme₁ma₂'ná₃ a₂jén'₃ dsa₂ já'₂ ne₄ Diú₄, líñ₂ 'nia'₂? Ia₁ tsá₃ ma₃'e₂ qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ dsa₂ dsáu₁ i₂jme₂ti₃ le₂jaun₂ jë₁ma₂ca₂rín₂ jme₂dsí₂ quió'₅.

3 Të₂le₃ qui₂dsau'₂ dsí₅ bá₄ dsa₂ lia'₂ 'í₂ ñi₂ a₂jéin'₂ já'₂ a₂qui₂rë₂cáin'₄ dso₄,

4 ia₁ tsá₃ lé₂ jñiá'₂ dsáu₁ dsa₂ jui₁lia'₂ jmi₄ ca₁jui₅ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂.

5 'Uig₅₄ jaun₂, lia'₂ con₂ jme₁ca₂'í₃ Cristo mi₂güíg₃, ca₂juá'₂ ca₂tsí'₃ Diú₄:

Tsá₃ 'niog'₂ a₂qui₃jén'₂ dsa₂ já'₂ ne'₅₄,
 on₃ guë'₂ 'niog'₂ 'e₂ jme₁cuë'₅ dsa₂ 'ne₂.
 La₁ ca₂jmo'₅₄ co₂jnjia₅₄ quió₃
 caun₂ ñ₄ dsa₂ mi₂güíg₃.

6 Tsá₃ ca₂té₂ 'au'₂ a₂qui₂dsíñ'₂ dsa₂ já'₂,
 on₃ guë₄ ca₂té₂ 'au'₂ 'e₂ a₂qui₂ca₂cuë'₃ dsa₂ 'ne₂
 o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂.

7 'Uig₅₄ jaun₂ ca₂juá':
 "Jag₄, la₂ guio₃, jmo₅₄ a₂'ñio₂ 'au'₂ 'ne₂,
 Diú₄ quiáng₃,
 juí₁lia'₂ chi₁ton₅ ne₄ si₂ a₂rë₂bìñ₅,
 a₂'ag₂₃ jniá₂."^{*}

8 Le₂'uig₅₄, juá': "Tsá₃ 'nio₃ Diú₄ on₃ guë'₂ të₅
 dsí₅ a₂qui₃jén'₂ dsa₂ já'₂ ne₅₄, on₃ guë'₂ juí₁lia'₂
 a₂jme₁cuë'₅ dsa₂ Diú₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂", (o₁jnjia'₅₄
 jén'₃ dsa₂ lia'₂ con'₂ qui'₅ 'É'l₃ a₂'nió'₅ jmo₃ dsa₂).

9 Jaun₂ në₃, cang₂ guë₄ jaun₂, juá': "La₂ guio₃
 jmo₅₄ a₂'ñio₂ 'au'₂ 'ne₂, Diú₄ quiáng₃." Co₂'nió'₄
 a₂juá'₂ ca₂dsia₃ cau₅ a₂le₂'uig₅₄ jaun₂, ia₁jaun₂
 ca₂chi'₃ jág₁ jë₁ca₂té₂ táng₃.

10 'Uig₅₄ ia₁ a₂ca₂jmo₃ Jesucristo a₂'ñio₂ dsí₅ Diú₄
 jaun₂, ma₂ca₂rë₃jñiò₄ jniog₄ jme₁ca₂jén'₃ ni₁ñ₁₂
 'ñiog₅ co₂ráun₂ tan₅₄.

11 Caun₂ tión₂ bá₄ jme₂dsa₂ lia'₂ 'í₂ jmi₄
 a₂qui₂jmo₂₃ ta₁ a₂liín₅, lia'₂ majmo₂₃ jaun₂ bá₄
 a₂qui₂jéin'₂ já'₂ 'lióng₂ ráun₂, ton'₂ tsá₃ tió'₅ guë'₂
 'éin₂ dsáu₁ dsa₂.

12 La₁ Jesucristo në₃, jme₁ma₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅
 co₂ráun₂ tan₅₄ jaun₂ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂, jaun₂ guë₄
 ca₂guá₂ të₂le₃ gu₂ ne₁ Diú₄.

* **10:7** Salmo 40:6-8.

13 Ja₁jaun₂ guá₅ chi₁jŋia₂₃ ca₂lia'₂ ca₂jmo₃ Diú₄ co₂'nió'₄ caun₂ ja₁chi'₃ tag₅₄ quian'₅₄ quió'₅ dsa₂ i₂log₅₄ quió'₅.

14 Ia₁ të₂le₃ quian'₅₄ a₂ca₂jéin'₂ co₂ráun₂ jaun₂, ca₂rë₃'ŋia₅ co₂tan₅₄ dsa₂ i₂lë₅ 'í₁ quiáin₅.

15 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅ Jme₂dsí₂ JŋiÓ₅. Ca₂juá'₂ le₂'uig₅₄:

16 Jág₁ a₂jmo₅₄ jniá₂ a₂lí'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ 'éi₂ cang₂jmig₄ jaun₂, lé₂ le₂la₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄.

Co₅₄ jniá₂ 'éi'₃ quió'₃ të₂dsí₅ dsa₂ 'éi₂.

Ján₃ bá₄ taun₅₄ jniá₂ ja₁'i₄ dsi₅₄ táng₃.†

17 Cang₂ gué₄ jaun₂ juá'₂ táng₃: Lia'₂ o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ ma₃dsiog'₂ dsi₃ jniá₂ dso₄ a₂jme₁rëcáiñ'₄, on₃ guë'₂ e₂ a₂'lig'₅₄ a₂ma₂jmo₃.‡

18 Jaun₂ në₃, chi₂jua'₂ ma₂ca₂'en₃ dsáu₁ dsa₂, jaun₂ tsá₃ ma₂e₂ 'nió'₅ jén₃ gué₄ dsa₂ o₄quió'₄ dsáu₁.

Ma₃jme₁quián₄jniog₄ja₁con₂Diú₄

19 Jaun₂ lë₃, rin'₅₄ jniog₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂ma₂lé₂ dsi₁tió'₄ jniog₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₅ ca₂të₂ ja₁jŋiÓ₅ lin₃ gué₄ të₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ Jesucristo,

20 të₂le₃ quian'₅₄ juí₅ 'mí₂ jén₃ a₂ca₂niá₃ 'éi₂ në₂jag₄ bá₄ të₂le₃ quian'₅₄ 'mí₂ cortina, co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ të₂le₃ quian'₅₄ ni₁jŋi₁₂ 'ŋjog₅,

21 ján₃ bá₄ 'uig₅₄ ia₁ a₂chan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ juín₂ quián₂ jniog₄ i₂niog₅ gu₂ dsa₂ quián₅ Diú₄,

22 'uig₅₄ jaun₂ në₃, ma₃ jme₁quián₄ jniog₄ ja₁con₂ Diú₄ ca₂le₃jé₃ dsi₅ jniog₄, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₅ a₂'éin₂, a₂tsá₃ ma₃e₂ qui₂dsi₂jŋi₅ dsi₅ jniog₄, në₂jag₄ bá₄

† **10:16** Jeremías 31:33. ‡ **10:17** Jeremías 31:34.

a₂ma₂qui₂le₁chí₄ a₂ma₂qui₂le₁séi₂ dsí₅ jniog₄. Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ co₂'nió'₄ a₂ma₂ca₂rín₂ ní₁ñí₁ jniog₄ quian'₅₄ jmig₂ le₁jé₃.

²³ Jui₁náu₂ jniog₄ tiá₂ a₂'éin₂, tsá₃ jui₁'éi₂ jniog₄ caun₂-tín₃ dsí₅ jui₁lia'₂ jág₁ a₂'ín₂ dsí₅. Ia₁ i₂rë₂ti'₅₄ bá₄ Diú₄ i₂ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅.

²⁴ Ján₃ bá₄ jui₁'niog'₅₄ jniog₄ dsí₅ 'a₂ lia'₂ tion'₅₄ jniog₄ jág₁ rín'₅₄ le₂jau₂ le₂jau₂ a₂jme₁'nio₃ jniog₄ dsa₂, a₂jmó₁ jniog₄ a₂dse₃.

²⁵ Tsá₃ jui₁tí₄ jniog₄ a₂ñag'₂ jniog₄ co₂lë₅, jui₁lia'₂ ma₂tín₂ i₂lin₅₄, të₂le₃ 'nió'₅ cuë'₅₄ jniog₄ bí₂ rín'₅₄ le₂jau₂ le₂jau₂, të₂le₃ lë₅ guë₄ ia₁ ma₂léi₄ a₂ma₂ja₂quián₃ jmig₄ jaun₂.

²⁶ Ia₁ në₁jua'₂ a₂ta₁ dsí₅ jniog₄ caun₂ qui₂'niog₂ dso₄ të₃ ma₂ne₅₄ jág₁ dsau₅, jaun₂ tsá₃ ma₂'e₂ cha₂ guë₄ jua'₅₄ lé₂ le₃jen'₄ jniog₄ o₄quió'₄ dsáu₁.

²⁷ Jnja'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ 'ei₅ guë₄ a₂jnja₅ jniog₄ a₂'ei₅ gau₂ jë₁qui₃dsí₅ Diú₄ 'éi'₃, jui₁lia'₂ jë₁cau₂ si₂ a₂quión₃ i₂'iog₅₄ quió'₅ Diú₄.

²⁸ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ dsáu₅ dsí₅ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés, tion'₅₄ bá₄ jón₂ tsá₃ o₂'én₂ dso₄ cha₂ quió'₅, 'uig₅₄ jág₁ dsau₅ a₂jáng'₅ on₃-ún₂. §

²⁹ Jaun₂ në₃, ¿'e₂ guë₄ uig₅ ca₂tín₂, lín'₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂qui₂tsón'₁ Ja₁ñí'₅₄ Diú₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ ji'₅₄ jmí₄ 'éi₂ a₂ca₂lí'₃ jág₁ a₂con'₂ ca₂chein'₃ 'éi₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂të₂'on'₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ i₂ua₁ dsí₅?

³⁰ Ma₂ne₄ bá₄ jniog₄ a₂ca₂juá'₂ Te₁gui'₅₄: "Jníá₂ bá₄ ca₂tíng₂ 'é₄ uig₅ dsa₂; ján₃ bá₄ jníá₂ quií₄."* Con₂ siá'₂

§ **10:28** 'Nio'₂ja₁ton₅ Números 35:30; Deuteronomio 17:6. * **10:30** Deuteronomio 32:35.

ca₂juá'₂: “Qui₃dsi₅ Te₁gui'₅₄ 'éi'₃ ja₁con₂ dsa₂ juig₂ quiáin₅.”[†]

³¹ iA₂gau₂ bá₄ jaun₂ a₂tián'₃ dsa₂ o₄gú₃ Diú₄ jén'₃!

³² La₁ dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄ jmig₄ le₂jñiá₅, lia'₂ con₂ le₂'uig₅₄ jme₁ca₂rë₃ñf'₂ 'au'₂ 'nia'₂, ján₃ bá₄ 'a₂ lia'₂ juin'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ca₂tiang'₃ ca₂gueng'₅₄ mi'₅₄ o₂i₁ dsi₅ quian'₅₄ uig₅ a₂ca₂i₃ñjig'₂.

³³ I₂lin₅₄ 'nia'₂ qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ jág₁ qui₂ca₂jmog'₂ té₃jín₄ dsa₂ juig₂. I₂lin₅₄ güe'₂ ca₂jme₃quiong'₅₄ ca₂jme₃quiain'₅₄ dsa₂ i₂qui₂ca₂ñjág₃ uig₅ le₂në₅.

³⁴ 'Nia'₂ né₃ ca₂dsia'₅₄ njéi₂ 'au'₂ i₂jme₁tion'₅₄ né'₃ 'má₃. Ján₃ bá₄ ca₂jmo'₅₄ 'nia'₂ 'io'₂ ca₂tiang'₃ lia'₂ con₂ jme₁qui₂ca₂jñiá'₂ dsa₂ le₃jé₃ 'e₂ a₂jme₁cha₂ quiáin'₂ 'nia'₂. Ia₁ nj'₅₄ bá₄ 'nia'₂ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juig₃ caun₂ a₂dse₃ güe₄ a₂jiog₅ co₂tan₅₄ a₂ca₂ting'₂.

³⁵ Jaun₂ lë₃, tsá₃ lë₁dsia₂ cau₅ a₂caun₂ 'ei₅ 'au'₂, ia₁ 'ñjo₅ lin₃ bá₄ quen₅ a₂quí₃ Diú₄ 'lia'₅₄ a₂'éng'₂.

³⁶ Ia₁ 'nió'₅ quiáin'₂ 'nia'₂ a₂jmó'₂ tió'₃ 'au'₂, ia₁jaun₂ lé₂ le₃jmó'₂ 'nia'₂ a₂'ñjo₂ dsí₅ Diú₄, ia₁jaun₂ guéi'₁ 'nia'₂ a₂ma₂ca₂juá'₂ 'éi₂ cuë₃.

³⁷ Ia₁ nj'₅₄ ta₁, 'ñjo₅ nj'₅₄ ta₁:
Jiá₃ i₂ma₂lë₅ jág₁ jiá₃,
tsá₃ le₃ñin₅₄.

³⁸ La₁ dsa₂ i₂ñi₅ juí₅ co₂rë₂ ia₁ a₂'éin₂,
'éi₂ bá₄ le₃chan₂.[‡]

Jaun₂ né₁hua'₂ dsi₂lein₃ le₃ca'₃,
tsá₃ dse₃ 'ag₃ dsi₃ jniá₂ quian'₅₄ 'éi₂.[§]

[†] **10:30** Deuteronomio 32:36; Salmo 135:14. [‡] **10:38** o₃, “La₁ té₂le₃ quian'₅₄ a₂'én₂ bá₄ dsa₂ le₃chain₂, jág₂ Diú₄ né₂jag₄ bá₄ dsa₂ dsen₃.”

[§] **10:38** Habacuc 2:3-4.

39 La₁ jniog₄ ně₃, tsá₃ tióng₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂dsí₂len₃ le₃ca'₃ i₂qui₂dsí₂'én₂ quió'₅. Le₃jaun₂ bá₄ tióng₂ jniog₄ le₃quió'₅ dsa₂ i₂'én₂, jaun₂ le₂ně₅ bá₄ tín'₄ jme₂dsí₂ quián₂.

11

Jui₁lia'₂ a₂'én₂ dsa₂

1 Ně₃ ně₃, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'én₂ ně₃, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ a₂gue₃ a₂jaun₂ a₂'ín₂ dsí₅; jáñ₃ bá₄ jáng'₅ léi₄ a₂'éin₂, a₂cha₂ tě₃dsón₂ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá₂.

2 Ia₁ le₂ně₅ bá₄ ca₂rë₃'én₂ dsa₂ can'₅₄ ma₂líg'₂, jaun₂ ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄.

3 Tě₂le₃ a₂'éin₂ bá₄ jniog₄, njág'₂ jniog₄ a₂ca₂jmo₃ Diú₄ bá₄ mi₂güíg₃ tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁ quió'₅. Jaun₂ lě₃, jui₁lia'₂ a₂jniá₂ rë₂ně₃ ca₂lě₃ tě₂le₃ quian'₅₄ a₂tsá₃ jme₁rë₂jniá₂.

Tě₂le₃ a₂'én₂ dsa₂

4 Tě₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Abel,* ca₂jén'₃ ne₄ Diú₄ caun₂ a₂dse₃ gué₄ con'₂ gué₄ a₂ca₂jén'₃ Caín riin'₅₄. 'Uig₅₄ jaun₂ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄ co₂'nió'₄ dsa₂ dsen₃, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂gue₃ a₂ca₂jén'₃ jaun₂. Jaun₂ ně₃, o₁jnjia'₅₄ gué₄ ma₂rë₂jon₅₄ Abel, ně₂jag₄ bá₄ a₂caun₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅ rë₂ně₃, ia₁ a₂ca₂rë₃'én₂.

5 Tě₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Enoc,[†] ca₂ñái'₃ mi₂güíg₃ caun₂ tě₃ tsá₃ ca₂join₃, tsá₃ ma₂'ein₂ ca₂dsáu'₂ quió'₅, ia₁ Diú₄ bá₄ i₂ca₂tág₃ quió'₅. Ne₄ si₂ juá'₂ a₂ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄ né'₃ gué₄ a₂tě₂, ia₁ lia'₂ con'₂ jme₁chain₂ ca₂jmo₃ a₂ca₂tě₂ dsí₅ Diú₄.

* **11:4** Abel: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 4:4. † **11:5** Enoc: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 5:18-24.

6 La₁ia₁ lia'₂ o₁líg'₂ jmi₄ tsá₃ lé₂ le₃jmo₃ dsa₂ a₂jme₂'ñio₂ dsí₅ Diú₄ në₁jua'₂ tsá₃ 'éin₂, ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'nio₃ jme₃quián₃ ja₁con₂ Diú₄, tion₅₄ 'nió'₅ le₃'éin₂ de₂ a₂chan₂ Diú₄, ján₃bá₄'nió'₅ le₃'éin₂ a₂qui₅ Diú₄'lian'₅₄ jui₁lia'₂ i₂'nau'₂ a₂dsen₅₄ dsí₅.

7 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Noé,[‡] lia'₂ con₂ jme₁ca₂jmo₃ Diú₄ jág₁ 'e₂ niog₅ lé₂, jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá₂ guë₄, ca₂tón'₃ bá₄ jui₅ a₂ca₂juá'₂ Diú₄, ca₂jmo₃ bá₄ ni₁barco ja₁lioín₃ le₂jiog₅ dsa₂ dsí₂néi₂ quiáin₅ në₃. Jaun₂ le₂në₅ në₂jag₄ bá₄ a₂ca₂qui₃dsí₂₃ 'éi'₃ ja₁con₂ dsa₂ mi₂güíg₃, jaun₂ le₂në₅ bá₄ ca₂tíin₂ a₂lió₂ Diú₄ co₂'nió'₄ dsa₂ dsen₃, të₂le₃ a₂'éin₂ bá₄ ján₃.

8 Të₂le₃ a₂'én₂ Abraham,§ lia'₂ con₂ jme₁ca₂të₃ Diú₄, ca₂nág₂ bá₄. Ca₂o₃'íin₃ ca₂'í₃ jui₅ a₂dsó₃ ja₁juá'₂ Diú₄ cuë₃ caun₂ 'uë₃ a₂ca₂tíin₂ lé₂ quió'₅. Ca₂o₃'íin₃ 'uë₃ go₅₄ të₃ tsá₃ nj₁ a₂já'₄ njó₃.

9 'Uíg₅₄ ia₁ a₂jme₁'éin₂, ca₂guá₂ gua'₅₄ 'uë₃ a₂ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃, co₂'nió'₄ a₂lín₅ dsí₂nau₂ jë₄ 'uë₃ siá'₂. Ca₂guá₂ tsí₁'né₅ a₂lë₅ quian'₅₄ tsí₁'mí'₂; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ Isaac quiain'₅₄ Jacob në₃, ia₁ ján₃ bá₄ ca₂tíin₂ le₂jiog₅ quian'₅₄ 'éi₂ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃.

10 Ia₁ jme₁chi₁jnia₅ Abraham juíg₂ ciudad jaun₂ a₂chí'₅ tiá₂, 'uíg₅₄ ia₁ Diú₄ bá₄ i₂ca₂'náu'₃ dsí₅ jmo₃, ján₃ bá₄ i₂ca₂jmóg'₃.

11 Ján₃ bá₄ të₂le₃ a₂'én₂ 'njog₅ Sara,* të₃ ma₂guein'₂ a₂le₃chan₂ guein₂ quiáin₅, ca₂gue₃ bá₄ jui₅bí₂ a₂léin₂ chog₅₄ guein₂ ia₁ líin₂ i₂rë₂ti'₅₄ bá₄ Diú₄ i₂ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅.

[‡] **11:7** Noé: 'Í₂ Génesis 6 - 9. § **11:8** Abraham: 'Í₂ Génesis 12 - 25.

* **11:11** Sara: 'Í₂ Génesis 18:1-15; 21:1-7.

12 Jaun₂ nē₃ Abraham, o₁jŋia'₅₄ a₂ma₂i₁jóin₂, ca₂rē₃chán₃ bá₄ gué₄ tsíjon₂ i₂juín₅ gué₄ lín₃ jui₁lia'₂ nei₅ a₂jniá₂ guei'₅₄ mi₂güíg₃, jui₁lia'₂ mi₂tsag₄ a₂cha₂ chei'₅₄ jmi₁ñí'₄ a₂tsá₃ lé₂ le₃'i₃ dsa₂.

13 Ca₂dsan₃ bá₄ le₃jín₃ 'éi₂ tē₃ tsá₃ ca₂gue₃ jui₁lia'₂ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃. La₁ia₁ jme₁'éin₂ bá₄, jaun₂ nē₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jág₃ tē₂ uíng₂ a₂jaun₂ a₂'éin₂, tē₅ bá₄ dsí₅ a₂ca₂jág₃. Jaun₂ le₂nē₅ bá₄ ca₂jmo₃ jág₁ a₂lín₅ dsí₂nau₂ i₂con'₂ ca₂ñi₅ mi₂güíg₃ la₂.

14 Jaun₂ jui₁lia'₂ i₂dsia₅ jág₁ le₂nē₅, jáng'₅ léi₄ a₂i₂nioi₅₄ bá₄ gué₄ a₂qui₂'no'₂ caun₂ juig₂ jé₁tiain'₃.

15 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ caun₂ qui₂dsau'₂ bá₄ gué₄ dsí₅ gua'₅₄ 'uë₃ ja₁ca₂'uïin₂, jme₁lé₂ bá₄ jme₁dsí₂lein₃ táng₃ ja₁jaun₂.

16 La₁ tē₂le₃ jme₁'ín₂ dsí₅ caun₂ 'uë₃ a₂dse₃ gué₄, co₂'nió'₄ a₂'ë₂₃ 'uë₃ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juíg₃. 'Uig₅₄ jaun₂ tsá₃ o₂guí'₃ cán₂ Diú₄ a₂quiong₅ dsa₂ Diú₄ quián₅ dsa₂ 'éi₂, ia₁ ma₂ca₂jmo₃ co₂jŋia₅₄ caun₂ juig₂ ciudad quió'₅ 'éi₂.

17 Tē₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Abraham, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂caun₃ Diú₄ táu₂, ca₂jéin'₂ bá₄ Isaact[†] quiáin₅, ne₄ Diú₄. Jme₁ma₂chéin'₅ co₂jŋia₅₄ a₂jme₁jŋii'₃ ja₁jí'₅₄ i₂jan₂ tan₅₄ quiáin₅,

18 o₁jŋia'₅₄ jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuag₃ a₂ca₂juá'₂: "Tē₂le₃ quian'₅₄ Isaac le₃chan₂ tsíjon₂ quiáng'₂."[‡]

19 Ca₂i₃jiog₅ dsí₅ Abraham, a₂'io₅ Diú₄ jui₅bí₂ a₂jme₃jein'₅₄ le₂jiog₅ jín₄ 'lag₄. Jaun₂ dsón'₂ bá₄ ca₂guéin'₂ táng₃ ja₁jí'₅₄, nē₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jein'₅₄ táng₃ jín₄ 'lag₄.

† **11:17** Isaac: 'Í₂ Génesis 21 - 22. ‡ **11:18** Génesis 21:12.

20 Të₂le₃ a₂'én₂ Isaac, ca₂jme₃gu'₅₄ quió'₅ Jacob quiain'₅₄ Esaú, ca₂cuë₃ jág₁ quió'₅ a₂cuë₃ Diú₄ a₂dse₃ tē₂le₃ ne₄ jui₅ jmig₄ a₂le₃chain₂.§

21 Ján₃ bá₄ tē₂le₃ a₂'én₂ Jacob,* jme₁ma₂ja₂quián₃ jón₂, ca₂jme₃gu'₅₄ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂ chi'₂ ja₁nj'₅₄ José. Jaun₂ ca₂jme₃juïn₂ Diú₄, a₂chéin'₅ rë₂dsiñ₂ ne₄ 'ma₂i₅₄ quió'₅.

22 Tē₂le₃ a₂'én₂ José,† lia'₂ con'₂ jme₁ma₂ja₂quián₃ jón₂, ca₂juá'₂ ca₂'iin₃ dsa₂ juig₂ Israelitas a₂'uïn₃ cang₂ gué₄ jaun₂ 'uë₃ Egipto, jaun₂ ca₂quiog₂ 'éi'₃ 'e₂ 'nió'₅ jmo₃ dsa₂ quian'₅₄ ni₁mu₁₂.

23 Tē₂le₃ a₂'én₂ bá₄ chog₅₄-jmei₂ Moisés, jme₁ca₂rë₃chán₃ 'éi₂, ca₂'mog₃ con'₂ 'ni₅ tsí₂. Ia₁ ca₂jág₃ a₂'njo'₂ guein₂ 'éi₂, tsá₃ jua'₅₄ ca₂ja₃gó'₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ 'éi'₃ quió'₅ rag₅₄ a₂jnag'₃ quió'₅.‡

24 Tē₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Moisés,§ lia'₂ con₂ jme₁ma₂liin₅ dsa₂ ma₂juïn'₂, tsá₃ ca₂gue₃ quiong₃ dsa₂ ja₁nj'₅₄ quián₅ ja₁míg₄ rag₅₄ quián₅ Egipto.

25 Co₂njei'₅₄ gué₄ ca₂'náu'₃ dsí₅ njág₃ uig₅ quiain'₅₄ dsa₂ juig₂ quián₅ Diú₄, con'₂ gué₄ a₂le₃chain₂ o₂'njo'₃ dsí₅ ca₂tiá₂ a₂'no₃ dso₄.

26 'Nio₅ gué₄ quen₅, líin₂, a₂njág₃ uig₅ a₂të₃'o₂ dsa₂, lia'₂ te₃'on'₂ I₂rë₂'iin₁ quián₅ Diú₄, con'₂ gué₄ quen₅ ca₂le₃jé₃ cu₄nióg₄ a₂rë₂'ma₄ 'uë₃ Egipto. Ia₁ 'liain'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄, co₂dsau₅ jaun₂ bá₄ ca₂jág₃.

§ **11:20** 'I₂ Génesis 27. * **11:21** Jacob: 'I₂ Génesis 48. † **11:22** José: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 50:24-26. ‡ **11:23** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Éxodo 2:1-10.
§ **11:24** Moisés: 'I₂ Éxodo 2 - 11.

27 Të₂le₃ a₂'én₂ Moisés, ca₂o₃'iin₃ 'uë₃ Egipto,* tsá₃ ca₂rë₃gó₅ a₂'ne₂ rag₅₄; ca₂nau₂ bá₄ tiá₂ në₂jag₄ bá₄ a₂jíin₂ Diú₄ i₂tsá₃ jniá₂.

28 Të₂le₃ a₂'én₂ Moisés, ca₂jmo₃ Jmig₄ Të₂'in₅₄,† ca₂tsáng₂ jmi₂ o₄'né₄ ně₃, ia₁jaun₂ i₂niog₅ ne₄ jme₃dsiain₂₃ jui₁lia'₂ chi'₂ dsa₂ ne'₂ i₂le₂ne₁ quián₅ dsa₂, tsá₃ téin₂ gu₂-tag₅₄ chi'₂ i₂le₂ne₁ quián₅ dsa₂ juig₂ Israel.

29 Të₂le₃ a₂'én₂ dsa₂ juig₂, ca₂ñi₃ Jmi₁ñí₄ Guéin₂,‡ ne₄ 'uë₃ quein₂. La₁ lia'₂ con₂ jme₁'nio₃ jmo₃ le₂jaun₂ dsa₂ juig₂ Egipto, ca₂dsain₃ bá₄, ca₂'in₃ jmig₂.

30 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ dsa₂ israelitas, ca₂lia'₂ ca₂gon₃ ni₁'ia'₂ quió₅ juig₂ Jericó,§ jme₁ma₂ca₂lë₃ i₂nioi₅₄ guio₃ jmig₄ le₃lág'₃ quió₅.

31 Ján₃ bá₄ të₂le₃ a₂'én₂ 'io₅₄ Rahab* i₂jme₁'nag₅ quió₅ ně₃, tsá₃ ca₂join₃ co₂lë₅ quiain'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ ca₂né₂,† ia₁ ca₂guein₃ bá₄ rë₂ dsa₂ israelitas i₂jme₁i₂nio₄ tiog₅.

32 ¿'E₂ gué₄ juá'₄ jniá₂? Tsá₃ jé₄ jmig₄ jua'₅₄ juá'₄ jniá₂ a₂'íng₄ Gedeón,‡ quian'₅₄ Barac,§ Sansón,* Jefté,† David,‡ Samuel,§ quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₁'é₂ jág₁ quián₅ Diú₄ ně₃.

* **11:27** Noé: 'Í₂ Génesis 6 - 9. † **11:28** Egipto, Jmig₄ Të₂'in₅₄: 'Í₂ Éxodo 12 - 13. ‡ **11:29** Ján₃ bá₄ chei₂ "Jmi₁ñí₄ 'Ma₂ta₅." § **11:30**

Jericó: 'Í₂ Josué 6. * **11:31** Rahab: 'Í₂ Josué 2:1-21; 6:25; Mateo 1:5; Santiago 2:25. † **11:31** o₃, "dsa₂ i₂tsá₃ ca₂rë₃'én₂." ‡ **11:32**

Gedeón: 'Í₂ Jueces 6 - 7. § **11:32** Barac: 'Í₂ Jueces 4 - 5. * **11:32**

Sansón: 'Í₂ Jueces 13 - 16. † **11:32** Jefté: 'Í₂ Jueces 11 - 12. ‡ **11:32**

David: 'Í₂ 1 Samuel 16 - 31 quian'₅₄ 2 Samuel. § **11:32** Samuel: 'Í₂ 1 Samuel.

³³ Të₂le₃ a₂'éin₂ bá₄ ján₃, ca₂lí₃ juig₂ siá'₂ ja₁gon₂ rag₅₄, rë₂ bá₄ ca₂qui₃dsi₂₃ 'éi'₃ ně₃, ján₃ bá₄ ca₂íó'₃ a₂ca₂jme₃'o₅₄ Diú₄ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ca₂cuë₃ a₂jme₃'o₅₄. Ján₃ bá₄ le₂në₅ ca₂jnéi₃ i₂lin₅₄'o₄ dsi₂'ia'₂,

³⁴ ca₂ei₃ si₂ cau₂ ca₂jo'₅₄, qui₂ca₂lón₂ i₂lin₅₄ a₂jme₁dsiáin₃ quian'₅₄'o₄ njitág₂ ně₃. Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂quín'₃ bí₂ dsa₂ 'uan₅₄ ca₂jme₃'uáin'₃, ján₃ bá₄ ca₂rë₃béin₂ quín'₂ ja₁nio₅ 'nei₂, jaun₂ ca₂tió'₃ bá₄ jme₁ca₂quín'₂ quian'₅₄ 'liog₂ dsa₂ i₂'io₅₄ quió'₅.

³⁵ Ján₃ bá₄ le₂në₅ chan₂ dsa₂ mí₂ ca₂guein₃ táng₃ 'lag₄ quiáin₅ jme₁ca₂jein'₅₄ táng₃. I₂sián'₂ guë'₂ qui₂ca₂jmög'₂ dsa₂, la₁tsá₃ ca₂gue₃ a₂lióin₂, ia₁jaun₂ tiin₅₄ a₂jein'₅₄ a₂le₃chain₂ guë₄ dse₃.

³⁶ I₂sián'₂ guë'₂ ca₂njág₃ le₃jé₃ jág₁ qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ qui₂ca₂bóg₂ dsa₂; ca₂lia'₂ ca₂'nei'₂ dsa₂ quian'₅₄ njí₁ cadenas, ca₂to'₂ dsa₂ né'₃ 'má₃ ně₃.

³⁷ I₂lin₅₄ guë'₂ ca₂dsan₃ qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ cang₄, i₂sián'₂ ně₃ ca₂ti₃ dsa₂ ca₂'nói₁ quian'₅₄ njí₁ chi₁jan₁, * ca₂jme₃dsiog₅ dsa₂ quian'₅₄ njitág₂ ně₃. Qui₂i₁nioi₁₂ i₁jnai'₅₄ a₂la₂-ó₃ le₁qui'₂ jmá'₃ ni₁lo₄ já'₂ cha'₂ quian'₅₄ ni₁lo₄ chein₄ lau₂ ně₃; të₂héi₂, tsá₃ dse₃ qui₂le₁'ág₄ dsí₅, ján₃ bá₄ qui₂ca₂jmög'₂ dsa₂.

³⁸ Tsá₃ lé₂ le₃jua'₅₄ jua'₅₄ jme₁ca₂tín₂ dsa₂ mí₂güíg₃ le₃chan₂ dsa₂ 'éi₂ quiong'₅₄. Jme₁i₂nioi₅₄ 'uë₃ co₂'njio₅, le₂con₂ má'₂ ně₃, né'₃ cang₄ të₂'lau₂, né'₃ tau₂ a₂nio₅ né'₃ 'uë₃ ně₃.

³⁹ Le₃jín₃ dsa₂ 'éi₂, ca₂'ag₃ Diú₄ dse₃ 'uig₅₄ ia₁ a₂'éin₂, la₁ia₁ tsá₃ ca₂'íó'₃ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃.

* ^{11:37} A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ chi₁ton₅ ján₃: "ca₂can₃ dsa₂ táu₂."

40 Jme₁ma₂i₃jilog₅ dsí₅ Diú₄ jmo₃ co₂jŋia₅₄ caun₂ a₂dse₃ guě₄ quián₂ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃ le₃'ŋia₅ dsa₂ 'éi₂ jua'₅₄ tsá₃ le₃'ŋiai₂₃ co₂lë₅ quian'₅₄ jniog₄.

12

Jin₄ jniog₄ Jesús

1 Jaun₂ lë₃, ia₁ njí₄ lë₃ juin₅ dsa₂ qui₂le₁lio₃ jniog₄ i₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ a₂'éin₂, jaun₂ dsiá₁ jniog₄ cau₅ ca₂le₃jě₃ lio₅₄ a₂jmo₅ jnág₅ quián₂, jáñ₃ bá₄ le₂në₅ juí₁lia'₂ dso₄ a₂qui₂nió₅ jniog₄ në₃, jaun₂ dsau₅₄ jniog₄ ne₄ jui₅ a₂juin'₂ dsi₅, në₂jag₄ bá₄ a₂i₂nio₄ co₂chi'₅₄ a₂tián'₅ jág₁ rín'₅₄.

2 Jaun₂ në₃, né₄ jniog₄ Jesús, i₂ca₂niá₃ jui₅ a₂'éin₂ jniog₄, jáñ₃ bá₄ i₂jme₂'ŋia₅ a₂'éin₂ jniog₄. Ca₂jmo₃ 'éi₂ tió'₃ dsí₅ ne₄ cróg₄, tsá₃ ca₂tón'₃ jui₅ a₂o₂gui'₃ a₂ca₂can₃, ia₁ jme₁ma₂ŋjí₅ bá₄ a₂cán₂ o₂'ŋió₃ dsí₅ a₂'io'₂ jén'₅ cang₂ guě₄ jaun₂. Jaun₂ në₃, ca₂guá₂ tě₂le₃ gu₂ ne₁ ne₄ta₁ quió'₅ Diú₄.

3 'Nió'₂ 'nia'₂ 'au'₂ jaun₂, 'a₂ lia'₂ ca₂jmo₃ Jesús: ca₂jmo₃ tió'₃ dsí₅ mi'₅₄ a₂ca₂dsia₃ dsa₂ i₂qui₂rë₂cán'₄ dso₄, ja₁coin₂, ia₁ con'₂ tsá₃ njó₅ në₁hua'₂ ca₂'ong'₃ 'nia'₂, ca₂lia'₂ ca₂'uáng'₂.

4 Ia₁ tsá₃ guě₄ 'ein₂ ma₂qui₂ca₂quín'₂ 'nia'₂ ca₂lia'₂ ca₂tang₂ jmi₂ 'an'₅₄ 'nia'₂ quian'₅₄ mi'₅₄ a₂jmo'₂ quian'₅₄ dsáu₁.

5 Jaun₂ ma₂ca₂'en₃ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂ jág₁ a₂ma₂chi₂ca₂léi'₁ Diú₄ jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅. Le₂la₂ juá'₂ ne₄ Si₂:

Tsá₃ lë₁o₁le₅₄, jón₃,

 jua'₅₄ tsá₃ ton'₅₄ 'ne₂ jui₅
jme₁chei'₅ Te₁gui'₅₄ caun₂ jui₅ dse₃,

on₃ guë'₂ tsá₃ lë₁o₁'ag₅₄ i₁tíñ₄ 'au'₂
jme₁cuë₂₃ uig₅.

⁶ Ia₁ jme₂rë₃ Te₁gui'₅₄ jui₅
quió'₅ jui₁lia'₂ i₂'nioi₃,

ján₃ bá₄ cuë₂₃ uig₅ quió'₅ ca₂le₃jíñ₃ i₂guein₂₃
jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅.*

⁷ Tiang'₃ 'nia'₂ jmo₄ ca₂le₃jé₃ uig₅ a₂ñag'₅₄, ia₁
le₂jaun₂ jme₂tag₅ Diú₄ jme₂tiin₂₃ 'nia'₂ jui₁lia'₂ jan₂
chi'₂-guein₂ quiáin₅. ¿'Ein₂ bá₄ ja₁nji'₅₄ chan₂ i₂tsá₃
jme₂tag₅ jmei₂?

⁸ Chei'₅ Diú₄ caun₂ jui₅ rë₂ chein'₂₃ ca₂le₃jíñ₃ chi'₂-
guein₂ quiáin₅. Jaun₂ në₃, jua'₅₄ mei'₂ guë₃ Diú₄
tsá₃ chein'₂₃ 'nia'₂ caun₂ jui₅ dse₃, tsá₃ lé₂ le₃jua'₅₄
a₂lín'₅ 'nia'₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅ të₃dsón'₂, jnia'₅₄
lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ lín'₅ 'nia'₂ jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂
i₂lé₁ca₂rë₃chán₃.

⁹ Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jniog₄ në₃, lia'₂ con'₂ jme₁lág₄
jniog₄ guein₂, jme₁të₂jlí₂ chog₅₄-jmei₂ jniog₄ i₂chan₂
gua'₅₄ 'uë₃. Jaun₂ jme₁jme₂gain₃ bá₄ jniog₄ në₃. ¿Tsa₁
dse₃ néi₁ jniog₄ gau₂ ja₁con₂ Diú₄? Të₂le₃ 'ë₂ guë₄
'nió'₅ jme₁gan₃ bá₄ jniog₄ Diú₄ Jmei₂ jniog₄ të₂le₃
quió'₅ jme₂dsí₂, ia₁jaun₂ le₂në₅ bá₄ le₃chong₂.

¹⁰ Jme₁ca₂cuë₃ ca₂tiá₂ uig₅ chog₅₄-jmei₂ jniog₄
i₂chan₂ gua'₅₄ 'uë₃, lia'₂ con'₂ lë₅ ca₂i₃jiog₅ dsí₅ a₂dse₃.
La₁ia₁ Diú₄ në₃ cuë₂₃ jniog₄ uig₅ a₂dse₃ quián₂ jniog₄
guio₅₄, ia₁jaun₂ quein'₅₄ jniog₄ a₂jnió₅ a₂lín₅ 'éi₂.

¹¹ Dsón'₂ bá₄ jaun₂, lia'₂ 'i₁caun₂ uig₅ tsá₃ të₅
dsí₅ jniog₄, të₂le₃ 'ñio₅ uig₅ bá₄ lág₂ jniog₄. La₁ia₁
cang₂ guë₄ jaun₂, jui₁lia'₂ i₂rë₂tin₂ të₂le₃ quian'₅₄ uig₅

* **12:6** Proverbios 3:11-12.

a₂ñág₅, në₂jag₄ bá₄ caun₂ ni₁'ma₂ a₂le₁'ág₄ míg₂ dse₃, léi₄ bá₄ rë₂jniá₂ të₂le₃ 'a₂ lia₂ dse₃ chain₂ 'ei₅ tei₄ dsí₅.

A₂go'₂ a₂tí₁ dsa₂ jág₁ quió'₅ Diú₄

¹² 'Uíg₅₄ jaun₂ chog'₅₄ 'nia'₂ táng₃ gog'₂ a₂qui₂le₁ta'₅₄, jáñ₃ bá₄ chí₁ táng₃ 'nia'₂ tiá₂ mi₂jne'₅₄ a₂jlen₅.

¹³ "Jmo₄ 'nia'₂ caun₂ jui₅ dsau₅ quió'₅ mi₂tag'₅₄ guiong'₅₄, [†] ia₁jaun₂ tsá₃ 'e₂ qui₃nió₃ i₂sián'₂ jui₁lia'₂ i₂guian'₅₄, të₂le₃ 'lóin₂ bá₄.

¹⁴ Quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂i₁nio'₄ 'nia'₂ 'ei₅ tei₄ quian'₅₄ ca₂le₃jín₃, a₂le₃chan'₂ 'nia'₂ jñiό₅ në₃. Ia₁ ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃jín₃ Te₁gui'₅₄ në₁hua'₂ tsá₃ jñiό₅.

¹⁵ Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ tiin₃ a₂jme₃gu'₅₄ Diú₄ a₂'ua₁ dsí₅, ia₁jaun₂ tsá₃ 'iá₃ jin'₄ 'nia'₂ co₂'nió'₄ caun₂ tsin₅ ni₁nau₂ dsi'₃ jmo₅ jan₂ i₂quian₅ o₂me'₅₄ dsi₅ jmo₅ dain₅₄ a₂rë₂'lin'₅₄ juin₅.

¹⁶ Jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ tsá₃ 'ein₂ 'nia'₂ i₃nio₄ lia'₂ con'₂ lë₅ mi₅ ni₁ñi₁, on₃ guë'₂ i₃nioi₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ quió'₅ Diú₄. Le₂në₅ bá₄ ca₂jmo₃ Esaú.[‡] O₄quió'₄ caun₂ má₃ bá₄ ca₂'nag₃ ca₂le₃jé₃ a₂jme₁ca₂tiin₂ a₂liin₅ chi'₂ dsa₂ ñe'₂ i₂ne₅₄.

¹⁷ Ma₂ñjí'₅₄ bá₄ 'nia'₂, cang₂ guë₄ jaun₂ lia'₂ con'₂ jme₁nio₃ táng₃ Esaú gue₃ a₂jme₁ca₂tiin₂, a₂jme₃gu'₅₄ jmei₂, tsá₃ ca₂guéi'₂ jmei₂. Jaun₂ në₃, tsá₃ ma₃ca₂dsó'₂ 'a₂ lia'₂ tíin'₄ táng₃ jui₁lia'₂ a₂jme₁ca₂tiin₂, o₁jñia'₅₄ ca₂'náu'₃ 'ñio₅ lin₃ ca₂le₃jé₃ ca₂'o₃.

† 12:13 Proverbios 4:26. ‡ 12:16 Esaú: 'Í₂ Génesis 25:27-34.

18 Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ jaun₂ ně₃, ia₁ on₃jua'₅₄ a₂ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ má'₂ nei₅ jaun₂ a₂jniá₂, a₂cau₂ quian'₅₄ si₂, ja₁lě₄ qui₁né'₃ 'ei₅ nei₂, dsí₂ ně₃, qui₃lě₂ gau₂ 'njo₅ lin₃.

19 On₃ guë'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂ a₂i₂'ein₅₄ njí₁ trompeta, on₃ guë'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ a₂juá'₂ jág₁ gau₂ tsí'₅ dsa₂ 'éi₂, ca₂lia'₂ i₂ca₂nág₂ jág₁ jaun₂ ca₂mi₃ a₂tsá₃ ma₂juá'₂ 'éi₂ jág₁.

20 Ia₁ tsá₃ jme₁tió'₅ nag₃ 'éi'₃ quió'₅ Diú₄ a₂juá': "Ně₁ja₂ jan₂ já'₂ ca₂'ë₃ má'₂ jaun₂, 'nió'₅ jónin₂ qui₃dsag₅ dsa₂ cang₄."§

21 'Uíg₅₄ ia₁ a₂njí₄ lě₃ gau₂ a₂jniá₂ ja₁jaun₂, ca₂lia'₂ njio₅ Moisés ca₂juá'₂, "Njo₅ lin₃ jlen₅ jniá₂ a₂gó₅."*

22 La₁ia₁ 'nia'₂ ně₃, ma₂ca₂jme₁quián'₄ Má'₂ Sión, co₂'nió'₄ Jerusalén a₂niog₅ guei'₅₄ i₂juíg₃, ciudad quió'₅ Diú₄ jén'₃. Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ 'lióng₂ lin₃ mei₅ ángeles i₂njí₂ jmo₂₃ 'io'₂.

23 Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ lo'₂ a₂jme₃juín'₂ Diú₄, quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄ i₂ca₂tín₂ ca₂le₃jé₃ lia'₂ jé₁ca₂tín₂ ja₁njí'₅₄ i₂ne₅₄, i₂ma₂qui₂le₁ton₅ guei'₅₄ i₂juíg₃. Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ Diú₄ i₂qui₃dsí₅ 'éi'₃ quió'₅ ca₂le₃jín₃, ja₁con₂ jme₂dsí₂ quió'₅ dsa₂ dsen₃ i₂ma₂qui₂le₁ 'nja₅,

24 quian'₅₄ ja₁con₂ Jesús i₂chén'₅ ne₄ jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄, quian'₅₄ ja₁con₂ jmi₂ a₂rë₃séi₂, a₂quen₅ guë₄ a₂jáng'₅ léi₄ a₂'ua₁ dsí₅ con₂ guë₄ quen₅ jmi₄ Abel.

§ **12:20** Éxodo 19:12-13. * **12:21** Deuteronomio 9:19.

25 Jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ a₂tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ tsá₃ guén'₄ 'nia'₂ Diú₄ i₂juá'₂ tság₅ jniog₄. Ia₁ chi₂jua'₂ tsá₃ ca₂lón₂ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ ca₂guén'₂ i₂'éi₂ i₂ca₂'é₂ jág₁ gua'₅₄ 'uë₃ la₂, 'ë₂ gué₄ bá₄ jniog₄ tsá₃ lé₂ le₃lió₂, në₁hua'₂ tsá₃ ca₂guén₄ jniog₄ i₂juá'₂ të₂ guei'₅₄ i₂juíg₃.

26 Jmig₄ jaun₂, ca₂i₁bi₅₄ 'uë₃ jme₁ca₂juá'₂ Diú₄. La₁ia₁ rë₂në₃ në₃, ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅, a₂juá'₂: "jmo₅₄ gué₄ jniá₂ con'₂ siá'₂ a₂dsi₃bi₅₄, la₁ia₁ on₃hua'₅₄ jmá'₃ gua'₅₄ 'uë₃, le₂jiog₅ guei'₅₄ dsi₂güig₂ bá₄ jáñ₃."[†]

27 Jui₁lia'₂ a₂juá'₂, "con'₂ siá'₂", dsi₂jein₃ jág₁ a₂jñiá'₂ ca₂le₃jé₃ a₂jniá₂ a₂dsi₂bi₅₄ a₂lé₂ qui₂le₃jñia'₃, ia₁jaun₂ të₃gua₄ co₂tan₅₄ a₂tsá₃ lé₂ dsi₃bi₅₄, on₃ gué'₂ lé₂ le₃jñia'₃.

28 Jaun₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ma₃lé₂ qui₂dsi₃bi₅₄ ja₁gon₂ Diú₄, ja₁cuë₃ jniog₄, jaun₂ cuë'₅₄ jniog₄ ti₁'mag'₄ jaun₂ në₃, o₄quió'₄ ca₂le₃jé₃ a₂la₂, jme₁ti₁ jniog₄ ne₄ Diú₄ në₃ 'a₂ lia'₂ 'njo₂ dsi₅, jme₁'nió₄ jniog₄ Diú₄ a₂'ei₅ gau₂ dsi₅ jniog₄.

29 Ia₁ lín₅ Diú₄ quián₂ jniog₄ lia'₂ lë₅ caun₂ si₂ a₂'éin₂ le₃jé₃.[‡]

13

'A₂ lia'₂ jmo₃ a₂të₅ dsi₅ Diú₄

1 Tsá₃ lë₁tí₅ 'nia'₂ a₂'nióg'₃ le₂jang'₂ le₂jang'₂ jui₁lia'₂ ríng'₂ 'nia'₂.

2 Tsá₃ jui₁dsi₂'én₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂guéng'₄ dsi₂néi₂ quiáng'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂chan₂ ja₁siá'₂, ia₁ le₂në₅ bá₄ ma₂jmo₃ i₂lín₅₄ ma₂ca₂guein₃ ángeles të₃ tsá₃ lí'₄.

3 Dsau'₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ né'₃ 'má₃, në₂jag₄ bá₄ a₂tion'₅₄ 'nia'₂ guiong'₅₄ co₂lë₅

[†] **12:26** Haggeo 2:6. [‡] **12:29** Deuteronomio 4:24.

quiain⁵⁴. 'Nio² 'au² jui₁lia² i₂ñi₄ lë₃ qui₂ma₂jmóg²₂
dsa₂, ia₁ jáñ₃ bá₄ dsa₂ chi₁dsán³₃ bá₄ 'nia² i₂lé₂
le₃ñág₃ uig₅.

⁴ Jui₁jme₂gó³₃ bá₄ le₃jín₃ jui₁lia² a₂jén²₂ dsa₂ gu₂,
ján₃ bá₄ jui₁le⁵⁴₄ bá₄ 'í₁ jui₁lia² ja₁tian³₃ dsí₂i₂gu₂
co₂lë₅, ia₁ qui₃dsí₅₅ bá₄ Diú₄ 'éi³₃ ja₁con₂ dsa₂
i₂qui₂'no₅ dso₄, jui₁lia² i₂nió⁵₅ jág₁ quian⁵⁴ i₂sián²₂
on₃hua⁵⁴ dsí₂i₂gu₂.

⁵ Tsá₃ jui₁chan²₂ 'nia² a₂qui₂chi₁'neg¹ 'nia² jua⁵⁴
a₂ñi₄ lë₃ 'ín₅ 'au² 'nia² cu₄. Dsáu₅ 'au² 'nia² jmo₄lia²
con₂ tí₅ a₂cha₂ quián² 'nia², ia₁ ma₂ca₂juá² Diú₄:
lia² o₁líg² jmi₄ tsá₃ tón₂ jniá₂ 'nia²,
on₃ guë² téñ₄ jniá₂ 'nia².*

⁶ Jaun₂ në₃ lë₂ le₃hua⁵⁴ a₂ma₂'ei₅ caun₂ dsí₅:
Te₁gui⁵⁴ bá₄ i₂jme₂'o₅₄ jniá₂;
tsá₃ gó₅ jui₁lia² 'e₂ lë₂ le₃jmóg²₂
dsa₂ mi₂güüg₃.†

⁷ Dsá₂ 'au² 'nia² jmo₄, jui₁lia² dsa₂ i₂ma₂jiog₃ ne₄
jui₅, i₂ma₂jaú₂ jág₁ quió⁵₅ Diú₄ ca₂tsí₃ 'nia². Quion₄
'nia² 'í₁ 'a₂ lia² lë₅ ca₂dsíog₃ jui₅ a₂chan₂ dsa₂ 'éi₂,
jaun₂ 'én⁴ 'nia² jui₅ jaun₂ jui₁lia² 'én₂ 'éi₂.

⁸ Lia² ma₂lín₅ jaun₂ bá₄ Jesucristo, dsió₂, jmi₄
në₃, lia² con₂ tan₅₄ bá₄ líin₅.

⁹ Tsá₃ lë₂cuë₂ 'nia² jmi₄ jua⁵⁴ jiog₃ i₂sián²₂
i₂jme₂tag₅₅ 'lióng₂ ne₅₄ juá⁵₂ siá², a₂tsá₃ lë₅ con₂ lë₅
juá² jág₁ quió⁵₅ Diú₄. Co₂ñei⁵⁴ guë₄ dse₃ a₂gue₃
të₂dsí₅ jniog₄ jui₅bí₂ të₂le₃ quian⁵⁴ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄,
con₂ guë₄ të₂le₃ quian⁵⁴ 'éi³₃ jui₁lia² 'a₂ lia² 'nió⁵₅
guë³₃ dsa₂. Ia₁ tsá₃ ta₁ tí₄ 'éi³₃ jaun₂ jua⁵⁴ a₂jme₃'o₅₄
quió⁵₅ jui₁lia² dsa₂ i₂l₂nio₄ le₂jaun₂.

* **13:5** Deuteronomio 31:6. † **13:6** Salmo 118:6-7.

10 La₁ia₁ cha₂ bá₄ caun₂ ne₄chei₂ quián₂ jniog₄ ja₁tsá₃ ca₂tín₂ gué'₃ jui₁lia'₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ guá'₅ tabernáculo.

11 Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, a₂dsí₂can₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ jmi₄ já'₂ dsi₂néi₂ ja₁jnjó₅ lin₃ gué₄, a₂jén'₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂. La₁ia₁ ni₁ñi₄ já'₂ 'éi₂ qui₂dsí'₂ dsa₂ 'ni'₂ ja₁tián'₄ dsa₂ juig₂ Israel.

12 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂ñág₃ Jesús uig₅ 'ni'₂ juig₂, ia₁jaun₂ qui₂jme₃jnjó₃ dsa₂ juig₂ quiáin₅ tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ 'ñiog₅.

13 Dsi₁náu₄ jniog₄ jaun₂ ně₃ ja₁con₂ Jesús, co₂'nió'₄ cau₅ ja₁tión₂ dsa₂ juig₂ Israel, a₂quian₂ jniog₄ o₂gui'₃ o₄quió'₄ Jesús.

14 Ia₁ mi₂güíg₃ la₂, 'i₁caun₂ juig₂ tsá₃ cha₂ quián₂ jniog₄ jua'₅₄ a₂jiog₅ co₂tan₅₄, la₁ a₂jaun₂ bá₄ 'niog'₂ jniog₄ ciudad jaun₂ a₂ně₃ gué₄ jiá₃.

15 Tē₂le₃ quian'₅₄ Jesucristo jaun₂ ně₃, ma₃ jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄ co₂tan₅₄, co₂'nió'₄ a₂jen'₄ jniog₄ ne₄ 'éi₂ jág₁ a₂'uë'₂ mi₂'o₄ jniog₄ con'₂ dsi₂ten₅₄ jmo₃ dsa₂ i₂tión₂ le₃quió'₅ 'éi₂.

16 Ján₃ bá₄ tsá₃ o₁ló₄ dsi₂'én₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂dse₃ a₂qui₁cuë'₅₄ 'nia'₂ ca₂la₂ ríng'₂, 'e₂ a₂cha₂ quiáng'₂. Ia₁ jui₁lia'₂ a₂jen'₅₄ 'nia'₂ le₂jaun₂ bá₄ a₂tē₅ dsi₅ Diú₄.

17 Né'₂ 'nia'₂ jmo₄ ja₁con₂ jui₁lia'₂ i₂quiian₅ ne₄ jui₅, jme₁gan₃ 'nia'₂ 'éi₂. Ia₁ jmo₂₃ 'í₁ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, a₂líin₅ dsa₂ i₂ca₂tín₂ dsi₃jang'₅₄ cuenta ja₁con₂ Diú₄. Ju₁le₅₄ bá₄ dse₃ ta₁ a₂niog₅ gu₂ 'éi₂ ia₁jaun₂ jmo₃ 'io'₂, on₃jua'₅₄ 'lia'₂ dsi₅, ia₁ tsá₃ ta₁ tí₄ ja₁con'₂ 'nia'₂ ně₁jua'₂ le₂jaun₂ ca₂'lia'₂ dsi₅.

18 Chi₁len'₄ 'nia'₂ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄, ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ jnia'₅₄ a₂qui₂le₁jé₃ jme₂dsí₂ quián₂, ia₁ 'niog₂ bá₄ jnia'₅₄ qui₂i₁nio₁ lia'₂ dsí₂ten₅₄ jé₄ ca₂le₃jé₃.

19 Ja₂lin₃ guë₄ dsen₅₄ mi₅ jniá₂ a₂chi₁len'₄ 'nia'₂ Diú₄ ia₁jaun₂ lé₂ nei₅₄ a₂i₁ú₃ táng₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ nj₁'₅₄ ta₁.

'Ág'₅ jág₁ jé₁ca₂tó'₂, cuiin₂₃ Diú₄

20 Jui₁jmo₅₄ Diú₄ i₂jmo₅ 'ei₅ tei₄, i₂ca₂tág₃ táng₃ té₂le₃ quian'₅₄ jmi₂ a₂lí₅₄ jág₁ a₂jiog₅ co₂tan₅₄, ca₂tág₃ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄ ja₁jme₁rë₂lín₅₄, dsa₂juin'₂ 'éi₂ juig₅₄ já'₂ cha'₂,

21 jui₁jmo₅₄ bá₄ Diú₄ jui₁jmoi'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ rë₂ñia₅ jé₄ ca₂le₃jé₃ a₂dse₃ ia₁jaun₂ jmó'₂ a₂'ñjo₂ dsí₅ 'éi₂. Ján₃ bá₄ jui₁jmo₅₄ 'éi₂ 'e₂ 'nio₃ jmo₃ quian'₅₄ ca₂le₃jág₃ jniog₄ té₂le₃ quian'₅₄ Jesucristo. Jui₁le₂juin'₂ bá₄ 'éi₂ lia'₂ co₂tan₅₄. A₂méi₃.

22 Rin'₅₄ jniog₄, mi₅ jniá₂ quián'₂ 'nia'₂, jmo₄ bá₄ 'nia'₂ juin'₂ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ dse₃ la₂ a₂chi₁len'₄ jniá₂ 'nia'₂, ia₁ tsá₃ jua'₅₄ nj₁ lë₃ 'lióng₂ jág₁ ma₂në₂táun₂ jniá₂ ne₄ si₂.

23 Jui₁le₂ñi'₅₄ 'nia'₂ jág₁ jui₁lia'₂ rin'₅₄ jniog₄ Timoteo: ma₂dsei₅ bá₄ dsa₂ né'₃ 'má₃. Në₁jua'₂ ca₂guán₂ nj_{1'}₅₄ ta₁, jaun₂ Jain₅₄ jniá₂ jé₁ma₂té₂ rë₁nei₅₄ jniá₂ i₁jing₁₂ 'nia'₂.

24 Cuin₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ca₂le₃jín₃ jui₁lia'₂ i₂jiog₅ quián'₂ 'nia'₂, quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ guë'₂ dsa₂juig₂ quián₅ Diú₄.[‡] Rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ Italia cuiin₂₃ Diú₄ 'nia'₂.

25 Jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Diú₄ ca₂le₃jín'₃ 'nia'₂. A₂méi₃.[§] Co₂në₅.

[‡] **13:24** lit. "dsa₂ jñiò₅."

[§] **13:25** A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ tsá₃ chi₁ton₅ "A₂méi₃."

**Jag₁ 'mí₂ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diu₄
New Testament in Chinantec, Tepetotutla
(MX:cnt:Chinantec, Tepetotutla)**

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Tepetotutla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Tepetotutla [cnt], Mexico

Copyright Information

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Tepetotutla

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021
5c52af9e-3086-5d57-9b7e-2e495fea8899